

තාරුණ්‍යයේ බිඳුණ...?

පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ

තරයාගේ බිලිය . . . ?

අනුරාධපුර ලබුනෝරුවකන්ද
ආරණ්‍ය සේනාසනයේ
කම්මට්ඨානාචාර්ය හා ධර්මාචාර්ය
පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ විසින්
2018 මාර්තු මස 09 වන දින
කොළඹ දී පැවැත් වූ ධර්ම දේශනාව
චලෙසින්ම මෙසේ ඔබ අතට පත්වන වගයි.

පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ

ධර්ම දානය පිණිසයි.
Strictly For Free Distribution

ප්‍රථම මුද්‍රණය
2019 අප්‍රේල් - පිටපත් 4000

සංස්කරණය
රොෂාන් තිලක්ෂ සමරරත්න

පිටපත් කිරීම
ගයාත්‍රී නාරායන

සෝදුපත් බැලීම
ඕ. ආරියතිලක

පරිගණක පිටු සැකසුම
ඉරාජී රණසිංහ

පිටපත් ලබා ගැනීමට
හෝමාගම : 011 - 275 23 52
මහනුවර - කේ. දයානන්ද : 077 - 76 65 198
මාතලේ - බෝගහකොරටුව චිහාරය : 071 - 44 66 838
මාතර - කේ. ජී. මුණිදාස : 071 - 4438747 / 077 - 3295174
මාතර - රොෂාන් තිලක්ෂ සමරරත්න : 071 - 30 30 300

(පිටපතක මුද්‍රිත වැය රු. 25/-)

ප්‍රකාශනය
කේ. ජී. මුණිදාස

මුද්‍රණය
ෆාස්ට් ප්‍රින්ට් ෂෝප්
අකුරැස්ස පාර, හිත්තැටිය, මාතර
077 - 6648153
E-Mail: rkmatara@gmail.com

නමෝනස්ස හගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

“ සයමේ හික්ඛවේ බාළිසා ලෝකස්මිං ”

ලෝකයේ බිලි කොකු හයක් තිබෙනවා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාවක් කරනවා. යම්කිසි බිලි බාහ බිලි වැද්දෙක්, නැත්නම් මසුන් අල්ලන කෙනෙක් බිලි කොක්කක් අරගෙන හිකන්ම බිලි කොක්ක වතුරට දාන්නෙන් නෑ. ඒක ගිලින්න පෙරේතකම තියෙන, කෑදරකම තියෙන අය; රුවටෙන විදිහට පණුවෙක් හරි තව කුඩා මත්ස්‍යයෙක් හරි අමුණලා බිලි කටුව හංගලා තමයි වතුරට දාන්නේ. කිසිම මාළුවෙකුට ඕනකමක් නෑ බිලි කටුව ගිලින්න. දන්නව නම් මේක ගිලිම නිසා දුකට පත්වෙනවා කියලා ගිලින්නෙන් නෑ. හැබැයි ආහාරයට කවුරුත් කැමැතියි. ඉතිං මේ බිලි වැද්දා යම්කිසි ආමිෂයක් අමුණලා බිලි කොකුවට ඒ බිලි කොකුව දැමීමම ආහාරය කෙරෙහි ගිජු එක්තරා මත්ස්‍යයෙක් ඇවිල්ලා ඒක ගිලිනව ල.

මහණෙනි; එදා ඉඳලා ඒ මාළුවා තමාට අයිති පැවැත්මක තමන් ඉන්න කෙනෙක් නෙමෙයි. තමන්ට ඕන දෙයක් කියන්න, තමන්ට ඕන දෙයක් කරන්න, ඕන තැනක යන්න පුළුවන් කෙනෙක් නෙමෙයි. එයා එවෙලෙ ඉඳන් යම් මොහොතක ද බිලිය ගිල්ලෙ, එදා ඉඳන් එයා බිලි වැද්දට අයිති කෙනෙක්. බිලි වැද්දට කැමති දෙයක් කරන්න පුළුවන්. බිලි වැද්දා කැමති සේ ඉන්න වෙන කෙනෙක්. එයා අයිති බිලි වැද්දට මිසක තමන්ගෙ ළොතින්ටවත් තමන්ටවත් එයා අයිති නෑ.

මහණෙනි; ඒ වගේ මේ ලෝකයේ සත්ත්වයන්ට දුක් පිණිස, ප්‍රාණීන්ට වධය පිණිස පවතින බිලි 06ක් තියෙනවා. එක බිලි කොක්කක් තමයි මහණෙනි; රූපය, එක බිලි කොක්කක් තමයි ශබ්දය, එක බිලි කොක්කක් ගන්ධය, එක බිලි කොක්කක් රස, එක බිලි කොක්කක් කයට දැනෙන ස්පර්ශය, එක බිලි කොක්කක් සිතට දැනෙන ධම්මාරම්මණ. යම්කිසි කෙනෙක් මේ බිලිය ගිල්ලොත්; රූපය නැමති බිලිය, ශබ්දය, ගන්ධය, රසය, පොට්ඨබ්බය, ධම්මාරම්මණ නැමැති බිලිය ගිල්ලොත් එදා ඉඳන් එයාගේ ජීවිතේ එයාට අයිති එකක් නෙමෙයි. එයාට කැමති සේ

පීචන් වෙන්න පුළුවන් වටපිටාවක් එදාට නෑ. එයා මාරයට අයත් කෙනෙක්. මාරයට කැමැති සේ යමක් කරන්න පුළුවන් තැනක ඉන්න කෙනෙක්. මාරයාගේ වසඟයේ ඉන්න කෙනෙක්. මාරයාට අයිති කෙනෙක් මිස එයා තව කෙනෙකුට නියා තමන්ටවත් අයිති කෙනෙක් නෙමෙයි. තමන්ටවත් නිවහල් කෙනෙක් නෙමෙයි. යම්කිසි කෙනෙක් මේ රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, පොට්ඨබ්බ, ධර්ම කියන මේ බිලි සයෙන් එකක්වත් ගිල්ලෙනැත්තම් එයා නිවහල් කෙනෙක්. එයා ස්ව පැවැත්ම තුල ඉන්න කෙනෙක්. තමන්ට රිසි සේ යමක් කරන්න පුළුවන් තැනක ඉන්න කෙනෙක්. එයාට පීඩා කරන්න, දුක් උපදවන්නට මේ ලෝකයේ සමත් කිසිම කෙනෙක් නෑ. පව්ටු මාරයාටවත් එයාට දුක් පමුණුවන්න බෑ. එදාට ඒ මාරයා එයා අනුව ගිය කෙනෙක්. එයාව පාලනය කරන කෙනෙක් වෙනවා කියලා සූත්‍රයක් තියෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාළා ත්‍රිපිටකයේ සංයුත්ත නිකායේ, භතරවෙති කාණ්ඩේ **බාලිසිකෝපම කියන මේ සූත්‍රය**. එතනදි අපි පොඩ්ඩක් විස්තර කරලා බලමු. මේ ටික විස්තර කරලා ඉතාමත් වටිනා දහම් ක්‍රමයකුත් මම ඔයගොල්ලොන්ට කියලා දෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අහනවා, මහණෙනි; සත්ත්වයන්ට දුක් පිණිස, සත්ත්වයන්ට පීඩා පිණිස පවතින මේ බිලි හය ගිල්ලවෙන්නෙ කොහොම ද..? ගිලින් නැතුව හිරියා වෙන්නෙ කොහොම ද..? කියලා, බුදුරජාණන් වහන්සේ ම ප්‍රශ්න කරලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ම ඒ ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු වශයෙන් විස්තර කරනවා; යම්කිසි කෙනෙක් රූපයෙන් සතුටු වෙනව නම් රූපය; “මම” කියලා, “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මය” කියලා හිතනවා නම් එයා රූපය නැමැති බිලිය ගිලපු කෙනෙක්. රූපය; අභිනන්දනය කරනව නම්, හොඳයි කියලා සතුට ප්‍රකාශ කරනවා නම්, රූපයට බැසගෙන පීචන් වෙනවා නම් අභිනන්දනි, අභිවධනි, අප්පෝසාය තිට්ඨනි. මෙයා බිලිය ගිලපු කෙනෙක්. එයාගේ පැවැත්ම එයාටවත් අයිති නැති කෙනෙක්. එයාගේ පීච්තේ කිසිවක් එයාට නතු නෑ. එයා ජරාවට පත්වෙමින්, මරණයට පත්වෙමින්, රෝගයට පත්වෙමින්, නින්දා-අපහාස, ඇහුම්-බැහුම් අහමින් පීචන්වෙන මාරයාට කැමැති වෙලාවක කැමැති ආකාරයකට ඉන්න කෙනෙක්. ඒ වගේම කණාට ඇහෙන ශබ්දයට අභිනන්දනි, අභිවධනි, අප්පෝසාය තිට්ඨනි; ශබ්දයෙන් සතුටු වෙනවා නම්, සතුටු බවේ ගුණ කියනව නම්, ඒ ශබ්දය පීචිතය කරගෙන වාසය කරනවා නම් ඒ වගේම නාසයට දැනෙන

ගන්ධයන්, දිවට දැනෙන රසයන්, කයට දැනෙන ස්පර්ශයන්, සිනට සිහිවෙන සිහිවෙන අරමුණුත් ඒ අරමුණු වල අභිනන්දනි, සතුටු බව ප්‍රකාශ කරනවා නම්, හරි ලස්සන ගන්ධයක් කියලා සතුටු බව ප්‍රකාශ කරයි නම්, එහෙම නැතිනම් ඒ අරමුණු ටික ජීවිතය කරගෙන ආත්මය කරගෙන වාසය කරයි නම් මේකට කියනවා **මාරයාගේ බිලිය ගිල්ලා** කියලා.

කොහොමද බිලිය නොගිල්ලා වෙන්නෙ..? යම්කිසි කෙනෙක් රූපයෙන් සතුටු වෙන්නෙ නැත්නම් නාභිනන්දනි, නාභිවධනි, නාආජීපෝසාය තිරිඬනි; සතුටු වෙන්නෙත් නැත්නම්, සතුටු බව ප්‍රකාශ කරන්නෙත් නැත්නම්, එහි බැසගෙන සිටින්නෙත් නැතිනම් මේ වගේ ශබ්දයෙන්, ගන්ධයෙන්, රසයෙන්, කයට දැනෙන ස්පර්ශයෙන් හිතට පහළ වෙන ධර්මමාර්ගමයෙන් සතුටු වෙන්නෙ නැත්නම්, තමා කරගෙන වාසය කරන්නෙත් නැත්නම් මෙන්න මෙයා මාරයාගේ බිලිය නොගිල්ල කෙනෙක්. මෙයා සිය වසඟයේ තමන්ව තියාගත්ත කෙනෙක්. අනුන්ගේ වසඟයේ නොගිය කෙනෙක්. මාරයාට යටත් කරන්න බැරි, යටත් නොවුනු කෙනෙක්. එයා ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස් සියල්ලන්ගෙන් ම වෙන් වෙච්ච, මිදිච්ච කෙනෙක්. කිසිදෙකට කිසිකෙනෙකුට ඊදවන්න, දුක් කරන්න පුළුවන් කෙනෙක් නෙමෙයි කියලා තර්කයන් වහන්සේ පෙන්වා වදාළා.

එතනදි හොදට බලන්න; බිලි කොකුට දිහා. නිකන්ම බිලි කොක්ක දැමීමොත් මාළුවා කනව ද..? නෑ. ඒ වගේ රූපය නැමැති බිලි කොක්ක; බිලි කොක්කේ ස්වභාවයෙන්ම තියෙනවා වගේ රූපයේ ස්වභාවයෙන්ම තිබුනොත් ගිලින්නෙ නෑ. මේ බිලි කොක්ක වහලා උඩින් ආමිෂයක් අමුණනව වගේ ඔයගොල්ලොන්ට පෙන්නන්නෙ නෑ; රූපයේ ඇතුලත තියෙන වධක බව, තමාගෙ නොවන බව, දුක් සහිත බව, පෙන්නන්නෙ නෑ රූපයක තියෙන. විඤ්ඤාණය නැමැති මායාවෙන් කරන්නෙ; ලස්සන මිණිබිරියක්, දරුවෙක්, ළදරියෙක්, හිතෙනියෙක්ගේ රූපයක් කරලා තමයි; මේ බිලි කොක්ක තියෙන්නෙ. මාළුවා කැමති නෑ බිලි කොක්ක ගිලින්න. හැබැයි අමුණලා තියෙන මාළු පැටියා හරි, පණුවා හරි කන්න කැමැතියි. කෑවහම ගිලින්න වෙන්නේ මොකක්ද..? බිලි කොක්ක.

ඒ වගේ දරුවගේ රූපයටයි කැමැති, ලස්සන උද්‍යානෙටයි කැමැති, ලස්සන ගෙදරටයි ඔබ කැමැති, ලස්සන පුරුෂයෙකුටයි කැමැති, ලස්සන ස්ත්‍රියකටයි කැමැති, ලස්සන දරුවෙකුටයි කැමැති, හැබැයි ඒ වස්තුව පරිභෝජනයට ගියාම, පරිහරණයට ගියාම ඔයගොල්ලො දන්නෙ

නෑ; ඔයගොල්ලො බැඳිලා තියෙන්නේ මේ ජීවිතයේ ජරා, මරණ. සෝක, පරිදේව, දුක්, දොමනස් වලට පමුණුවන අනන්ත අපරිමාණ ජරා-මරණ දුකට පමුණුවන, සතර අපා දුකට පමුණුවන අරමුණකයි බැඳිලා තියෙන්නේ කියලා ඔයගොල්ලො දන්නෙ නෑ. ඒ වගේමයි ශබ්දයේ ප්‍රකෘති ස්වභාවයන් තිබුන නම් ඔයගොල්ලො තණ්හා කරන්නෙ නෑ. නමුත් බිලි කොකුවේ ආමිෂයක් අමුණලා වගේ ඔයගොල්ලොන්ට හම්බවෙන්නේ හරි ලස්සන; ගායකයෙක්ගෙ හඬ, හරි ලස්සන; ගායිකාවකගෙ හඬ, හරි මිහිරි; පියානෝවක සබ්දයක්. මේ වගේ සබ්දයක් හම්බවෙන්නේත් ආමිෂයක් අමුණලා. කෙනෙක්ගෙ දේකින් තමයි ඔයගොල්ලො අනුවෙලා තියෙන්නේ ගන්ධයත් එහෙමයි. රසයත් එහෙමයි. ස්පර්ශයත් එහෙමයි.

යම් වෙලාවක රූපය, ශබ්දය, ගන්ධය, රසය, පොට්ඨබ්බය කියන අරමුණු ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නේ නම් කවදාවත්ම ඔයගොල්ලො මේ අරමුණු ගිලිහවා තියා ඒ පැත්තටවත් අපි කවුරුවත් ම කිරිටු වෙන්නෙ නෑ. ඒ අරමුණු එක්ක තියෙන භයානකකම, විෂමකම නොදන්නාතාක් අර අභිංසක මාළුවා හඟවලා තියෙන කටුවෙ නපුරුකම නොදන්නාතාක් ඒක ගිලින්න කැමැති වෙනවා වගේ මේ අරමුණත් නිසා ජීවිතයකට විදින්න වෙන දුකේ ප්‍රමාණය මෙන්න මෙව්වරයි කියලා සීමා කළ නොහැකියි; කියන මට්ටමට දුකක් ගෙනදෙන අරමුණක් නේද..? කියලා නොදන්නාතාක් ඒක ගිලින්න අපි සුදානමින් ඉන්නෙ.

ඒ නිසයි මේ බිලි කොකු හයේ අමුණලා තියෙන ආමිෂය ගැන තේරුම් ගත්තොත් ආමිෂයට යටින් තියෙන්නෙ නපුරු භයංකාර බිලි කොක්කක් බව තේරුම් ගත්තොත් විතරමයි; බඩගින්න තිබුනත් කන්න ඕන වුනත් මාළුවා ඒක ගිලින්නෙ නෑ දන්නව නම්. අවශ්‍යතාවය තිබුනත් ඒ අරමුණින් ඉවත් වෙනවා ටිකින් ටික, ක්‍රම ක්‍රමයෙන්; යාථාර්ථය දන්නව නම්. අපි හැම පැත්තකින්ම අසරණයි. අර මාළුවා තමන්ගේ පැත්තේ නුවණ හැතිකම්නුත් අසරණයි. පෙනෙන පැත්තේ ඇත්ත වහලා රවට්ටන කම්නුත් අසරණයි. බලන්න ඒ මාළුවාව ගිලින්න පුළුවන් තැනට හැම ආකාරයකින්ම අර බිලි කොක්ක ගිලින්න පුළුවන් වටපිටාව හඳුලා තියෙන හැටි. බිලි කොක්කක් තිබුනට ඇතුලට කොක්කක් තියෙන්නෙ. අනු වුනොත් බිලි වැද්දා අනුව යන කෙනෙක් වෙනවා නේද..? කියලා දන්නා වූ දක්නා වූ නුවණකුත් තමන් ගාව, තමන්ගෙ පක්ෂයේ නැති වෙනකොට ඒ පැත්තෙනුත් එයා අසරණයි. තමන් පැත්තෙන් දුබල වෙනවා වගේම හම්බවෙන පැත්තෙන් දුබල වෙනවා වගේම හම්බවෙන පැත්තෙනුත් “බිලි කොකු” නපුරු ගති ඇති

වස්තුවක්. ඒ වස්තුව, වස්තුවේ ස්වභාවය සඟවලා කෑවොත් උඹට යහපතක් වෙනවා, බඩ පිරෙනවා, හරිම රසයි කියලා පෙනෙන ආකාරයෙන් පණුවෙක්, මාළු පැටියෙකුත් අමුණලා ඇස් ඉදිරිපිටට ආවහම නොකෑවොත් හේද පුදුමේ..?

ඒ වගේ ඇස් ඉදිරිපිටට හම්බවෙන රූපයේ හයානකකම, දරුණුකම, ප්රා-මරණ දුකට හිමිකාරයෙක් කරන බව, සතර අපා දුකට හිමිකාරයෙක් කරන බව, කල්ප ගණන් අවිච්ඡාදි නිරයන්වල පැහෙමින් ඉන්නට තමාව සුදුස්සෙක් කරන බව දන්නා වූ නුවණකුත් තමාගේ පැත්තේ නැති වෙන කොට ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු වස්තුවත් ප්‍රිය විදියට, මනාප විදියට ලස්සන විදියට පෙනී සිටින කොට දෙපැත්තෙන් ම තමන්ම දුකට එළඹෙන විදිහට කටයුතු කරන කොට මේ අරමුණු මත ජීවත් වෙන්න, වාසය කරන්න පැමිණීම පුදුමයක් නෙමෙයි.

පින්වතුනි; මේ රැවටීමට හසුවෙලා ඔබත් මාත් මේ සංසාර ගමන ආවේ අදහස් රියෙක නෙමෙයි. ඒ ගමන කොච්චර දුර ද කොච්චර දුක ද කියනව නම් ඒ රැවටීම තුල ආපු මේ ගමනේ වින්ද දුක් අනුමානව පෙනෙනවා; තමන්ගේ ඇඟ ලේ කිරි කරලා පෙව් මව මළ දුකට අඬපු කදුළු සතර මහා සාගරයේ ප්ලයට වැසී කියලා. මේ රැවටීම එව්වර දුර ඉදන් එන්නේ. එව්වර දුර ඉදන් අපිව අරගෙන ආවේ පින්වතුනි. අද දවසේ හරි අපි අපේ ජීවිත වලට පිහිටක් පිළිසරණක් කරගත යුතුයි.

මම අද ඔයගොල්ලෝන්ට ඉතාමත් වටිනා ක්‍රමයක් කියලා දෙනවා. මාරයා විසින් ඔයගොල්ලෝ වෙන දික් කළ බිලිය; බිලියක් හැටියට දකින්න පුළුවන්. හඟවලා තියෙන දේ තුල තියෙන විෂම, කෲර, කටුක වූ පැවැත්මක් තියෙන්නේ කියන එක දකින්න පුළුවන් පරියායක්, ක්‍රමයක්. මෙන්න මේ ක්‍රමය අහගන්න කෙනෙක් විතරමයි මේ ලෝකේ මාරයා විසින් එළන ලද බිලිය නොගිලිනව නම් නොගිලින්නේ. මේ පෙනෙන දෙන්න හදන ක්‍රමය අහගත්තේ නැතිකෙනෙක් ඉන්නව නම් එයා ඒකාන්තයෙන්ම බිලි කොක්ක හඟවලා තියෙන ඇම සහිත මේ බිලිය ගිලිනවමයි. ඒ නිසා මොකක්ද මේ බිලි කොක්ක නොගිලින්න පුළුවන්, බිලි කොක්කේ විෂමබව හදුනාගන්න පුළුවන් ධර්මතාවය..? ඒ තමයි ‘‘අයමේව අරියෝ අට්ඨංගිකො මග්ගෝ’’ මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය. මෙන්න මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය නිවැරදිව දැනගෙන වඩන කෙනා විතරමයි බිලිය නොගිලින්නේ, බිලියට හසුනොවී ජීවත් වෙන්නේ.

මොකක්ද; ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය කියන්නේ..? ඒකෙ වටින්නෙ ගොඩාක්ම පළවෙති අංගය; සම්මා දිට්ඨිය. සම්මා දිට්ඨිය යම් තැනක තියෙන කොට ඉතිරි අංග 07ම ඊට අනුව පවතී. අනිත් අංග 07ම යම් තැනක තිබුනත් සම්මා දිට්ඨිය නැත්නම් ඒ අංග 07 වෙනත් වූ දර්ශනයක් අනුව පවත්වනවා. අපි බලමු සම්මා දිට්ඨිය. ඇත්ත ඇති හැටිය දකින්න ඕන. මොකක්ද දකින්න ඕන..? ඇත්ත ඇති හැටිය, මේ දුක ඇති වෙච්ච හේතුව. මේ හේතුව නැති වුනොත් දුක නැති වෙනවා. ඒ නිසා මෙන්න මෙහෙම කටයුතු කළ යුතුයි කියන උපදේශය, කාරණාව මූලිකම දතයුතුයි, දැකිය යුතුයි. එහෙම කාරණාව මූලිකම දත යුතුයි, දැකිය යුතුයි. එහෙම දැනගෙන ඒ දර්ශනයෙන් පෙන්නපු ආකාරයට කටයුතු කළොත් කෙනෙක් එයා විතරමයි මේ ලෝකේ නෙමෙයි, තුන් ලෝකෙම බිලිය නොගිලින කෙනා වෙන්නේ. ඊට මෙහා හැම කෙනෙක්ම බිලිය ගිලිනවමයි.

හොදයි අපි මේ චතුරාර්ය සත්‍යය පොඩ්ඩක් බලමු. මෙන්න මෙතන ඉඳලයි ඔයගොල්ලන්ගෙ තික්ෂණ අවධානය අවශ්‍යය. මෙතන ඉඳලා ඔයගොල්ලො, පින්වතුන් සාස්තරයක් අහන්න ගියා වගේ වැඩක් තමයි කරන්න ඕනි. ඒ කිව්වේ අපි කොහොට හරි සාස්තරයක් අහන්න ගියොත් ඒ සාස්තරකාරයා හරියටම සාස්තරේ කිව්වද නැද්ද කියලා අපි දන්නවද නැද්ද අවසන් වෙනකොට..? අපි සාස්තරයක් අහන්න ගියොත් ඒ සාස්තරේ හරියටම කියවුනාද නැද්ද කියලා අපි දන්නවද නැද්ද අවසන් වෙනකොට..? දන්නවා නේ. මොකද ඒ..? ඒ සාස්තරකාරයා කියන වචනයක් වචනයක් ගානෙ අපේ වටපිටාවට අපි ආදේශ කරගන්නවා. ආදේශ කරගන්න කොට පෙන්නන දේ දකින්න ලැබුනෙ නැත්නම් අපි කියන්නෙ හරියට සාස්තරේ කියවුනේ නෑ කියලා. ඒ කියන කියන වචනෙ තමන්ගෙ වටපිටාවට ගලපන කොට ගැලපෙනව නම්, පිළිගන්න පුළුවන් නම් කියනවා මොකක්ද..? සාස්තරේ හරියට කිව්වා කියලා. ඒ කියන්නේ සාස්තර අහන්න ගියාම ඔයගොල්ලොන්ගෙ ගේ ඉස්සරහ මෙහෙම ගහක් තියෙනවා නේද..? ගෙදර කාමර මෙව්වර තියෙනවා නේද..? ගෙදර පිහිටීම මෙහෙම නේද..? මෙන්න මේ මේ වගේ භාණ්ඩයක් නේද නැති වෙලා තියෙන්නේ..? කියලා කියන කොට ඔයගොල්ලො ජීවත් වෙන ජීවිතයට ඔයගොල්ලො ආදේශ කරලා බලනව නේද..? බලනවා. බලන කොට ගැලපුනොත්, තිබුනොත් ඔයගොල්ලො මොකද කියන්නේ..? හරියටම සාස්තරේ කිව්වා කියනවා. ගැලපුනේ නැත්නම්, කාමර නැත්නම්, නැති වෙච්ච දෙයක් ගැන නෙමෙයි නම් අහන්න ආවේ. කියනවා මොකක්ද..? හරියට සාස්තරේ කිව්වේ නෑ කියනවා. ඒ වගේ බුදු බණ අහන එකත් සාස්තරයක් අහනවා වගේ ම. මෙතන ඉඳලා පෙන්නන

පෙන්නන හැමදෙයක්ම ඔයගොල්ලෝ ආදේශ කරගත යුතුයි. ඔයගොල්ලන්ගේ ජීවිතයට මේ පෙන්නන වචනයක් වචනයක් ගානේ ඔයගොල්ලෝගේ ජීවිත තුළ තියෙයි නම් ලැබෙයි නම් ඔයගොල්ලෝට කිව හැකියි **“ස්වාක්ෂාතෝ භගවතා ධම්මෝ”** භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මනා කොට ධර්මය දේශනා කරලා තියෙයි, සාස්තරේ හරියට කියලා තියෙයි කියලා කිවහැකියි. මේ දේශනා කරන වචනයක් වචනයක් ගානේ ජීවිතයට ආදේශ කළොත්, ආදේශ කරන කොට ජීවිතේත් නොලැබුනොත් කියන්න එපා **“ස්වාක්ෂාතෝ භගවතා ධම්මෝ”** භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය මනා කොට දේශනා කරලා තියෙනවා කියලා කියන්න බෑ. අපිට, අපි තුල පෙනෙන්නේ නැති දෙයක්, අපේ දැනුමට අනු වෙන්නේ නැති දෙයක්, කොහේ හරි දෙයක් කිව්වොත් අපිට එකඟ වුන හැකිද..? එකඟ වෙන්න බෑ. අපිට අපි තුල විද්‍යාමාන දෙයක් නම්, පෙනෙන දෙයක් නම් අපිට අපිවම සාක්ෂි දරණ දෙයක් නම් පිළිගන්න පුළුවන් නේද..? හරි. මෙතන ඉඳලා මේ පෙන්නන පෙන්නන හැම දෙයක්ම තමන්ගේ ජීවිතයට ආදේශ කරලා බලන්න ඕනි.

දැන් මේ අපි යන්නේ මේ ලෝකේ නපුරු ගනි, විෂම ගනි ඇති බිලි කොකු 06 ගිලින්නේ නැතුව ජීවත් වෙන ක්‍රමය හොයන්න. ඒ ක්‍රම උපාය ගොඩ නැගෙන්නෙම මෙන්න මේ න්‍යායෙන්. මොකක්ද..? මේ චතුරාර්ය සත්‍යය දන්නාකම.

දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මයෙන් දේශනා කරනවා ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා කියලා පෙන්නන්නේ ඔබට. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා ඔබ අද ඉපදීම ස්වභාවකොට ඇති සත්ත්වයෙක්, තිරිසන්ගත ආත්මෙක ඉපදිලා විඳින්න තියෙන දුක, ප්‍රේත ලෝකෙක, නිරයක, අහසේ ඉඟිලිලා විඳින්න තියෙන දුක; ඕනම ආත්ම භාවයක ඉපදිලා, ඉපදෙන්න පුළුවන් හේතුව නැති කරපු කෙනෙක් නෙමෙයි. ඔබ; ඔබ අද ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෙක්. ඊට පස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා අද ඔබේ ජීවිතය **“ජරාව”** ස්වභාව කොට ඇති ධර්මයක්. ඔබ දිරන කමෙන්, මහලු වෙන කමෙන්, ඇස් පේන්නේ නැති, කන් ඇහෙන්නේ නැති, අතපය වලංගු නැති, තමන්ගේ අතපයවත් තමන්ට වාරු නැති තත්වයට පත් වෙමින් වුන ජරා ජීර්ණ ස්වභාවයට පත් වෙච්ච කෙනෙක් අද ඔබ කියලා කියනවා. ජරාව ස්වභාව කොට ඇති කෙනෙක්. ඒ වගේම බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා ව්‍යාධිපි දුක්ඛා. මේ ලෝකේ යම්තාක් රෝගාබාධ තියෙයි ද ඒ සියලු රෝග හැදෙන්න පුළුවන් කෙනෙක් ඔබ. ඔබ රෝගයෙන් නොමිඳිච්ච කෙනෙක්. ඔබ රෝගී ස්වභාවය ජීවිතය

කරගන්න කෙනෙක්. රෝගයට අයිතිවාසිකම් කියන කෙනෙක්. රෝගය කියන ධර්මතාවයෙන් මිදිවිට කෙනෙක් නෙමෙයි ඔබ. මරණය යැයි කියලා ධර්මතාවයක් ලෝකෙ නියෙයි නම් ඔබ මරණයට නියම වෙවිට කෙනෙක්. මරණය ඉක්මවපු කෙනෙක් නෙමෙයි. ඔබ අද මරණ ස්වභාවයට පත් වෙවිට කෙනෙක්. ප්‍රිය වස්තු, ප්‍රිය දේවල් නැති විම නිසා “ප්‍රියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛෝ” ප්‍රිය දේවල්, ප්‍රිය වස්තු නැති වෙවිට නිසා නැති වුනාම දුක් විදින්න පුළුවන් මට්ටමේ කෙනෙක් ඔබ. “අප්‍රියෙහි සම්පයෝගෝ දුක්ඛෝ” අප්‍රිය පුද්ගලයෝ, අප්‍රිය දේවල් ලැබීම නිසා දුක් විදින්න වෙන කෙනෙක් ඔබ. ඒ වගේම හිතන, බලාපොරොත්තු වෙන, කැමැති වෙන දේවල් නොලැබීම නිසා දුක් වෙන්න පුළුවන් කෙනෙක් ඔබ. කෙටියෙන් කියනව නම් මේ ස්කන්ධ ටික උපාදාන කරගන්න ඔබේ පැවැත්ම ම “දුකයි” කියලා ඔබ ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නවා. ඔබේ ජීවිතය තුල එබදු සත්‍යයක් තියෙනවද නැද්ද..? ඔය කොහේවත් එකක් දිහා බලන්න එපා. පෙන්නුවේ තමන් ගැන. තමන් තුල ඕක තියෙනව නම් ඔය ටික පිළිගන්න. නැත්නම් හරියට සාස්තරේ කියව්ලා නැහැ.

ඊට පස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ අහනවා පෙන්නවා දුකට හේතුව මොකක්ද මහණෙනි..? තණ්හාව.

දුකට හේතුව තණ්හාවයි කියන එකෙන් කියන්නේ තණ්හාව නිසා අමුතු දුකක් එනවා කියන එක නෙමෙයි. දුකට ඔබ තණ්හා කරන නිසයි, ඔබට දුක උරුම වෙලා තියෙන්නේ කියන එක. දුක් දේට, දුක උපදින දේට ඔබ තණ්හා කරන තාක් ඔබට දුක් විදින්න වෙනවා මිසක ඔබ දුකින් මිදෙන්නේ නෑ. ඔබ මේ දුකින් ඉන්නේ, මේ දුක් ටික විදින්න වෙලා තියෙන්නේ, දුක උරුම වුණේ **තණ්හාව** නිසයි කියලා පෙන්නවා. තණ්හාව නැති වුනොත්, තණ්හාව නැති කළොත් ඔබ මේ සියලු දුකින්ම නිදහස් වෙනවා කියලා පෙන්නවා. ඒ නිසා මෙන්න මේ විදියට කටයුතු කළොත් තණ්හාව නැති කළ යුතු දුකින් නිදහස් වෙන්න පුළුවන් කියලා පෙන්නවා.

මම ඒ ටිකත් හොඳට විස්තර කරලා දෙන්නම්, එකින් එක, මම දන්නවා මනසේ මේ ටික කිව්වට මේ ටික ඉතිරියි, මේ ටික කිව්වට මේ ටික ඉතිරියි කියලා. මම මහන්සි වෙලා මේ ටික කියලා දෙන්න හදන එකේ ඉතාමත් උවමනාවෙන් ඕනෑකමින් මේ ටික අහගන්න. මේක හරියට වටිනවා. ගොඩාක් වටිනවා. සීමා කරන්න බැරි තරම් වටිනවා. මේ කියන කරුණු ටික; මම දන්නේ නෑ ඔයගොල්ලොන්ට කොච්චර වටිනවද කියලා. හැබැයි නුවණ තියෙන හැම කෙනෙකුටම වටිනවා . ඔය ටික අපි තවත් විස්තර කරලා විග්‍රහ කරලා, මම පෙන්වන්නම්.

ඔය දුක නමන්ගේ ජීවිතයයි. එතකොට අපිට අද පෙනුනේ, දුක සත්‍යයයි කියලා හම්බුනේ මොකක්ද..? අපේ ජීවිතය. මේ දුක ඇති වුනේ කොහොම ද..? තණ්හාව නිසා කියලා පෙන්නවා. මට ඒක දිගැරලා දුක ඇති වුනේ, දුක උරුම වුනේ තණ්හාව නිසයි කියන වචනේ අර්ථය මෙන්ම මේකයි කියලා පෙන්වන්නම්.

ඊට කලින් මම ඔයගොල්ලොන්ට උපමාවක් කියන්නම්. මෙන්ම මේ පෙන්නන උපමාවේ හොඳට දක්ෂ වෙන්න. මේ පෙන්නන උපමාව නිතින් බැහැර නොකොට හොඳට අල්ලගන්න. උපමාව අල්ලගන්නම උපමේයෙන් පෙන්නන අර්ථය පහසුවෙන් තේරුම් ගත හැකියි. නැත්නම් උපමේය ඉතාමත් ගැඹුරුයි, අසිරුයි විනිවිද යන්න අපහසුයි එව්වරට අපේ කෙලෙස් ගතිය බරයි.

එක මනුෂ්‍යයෙක් කෝටු කෑලි ටිකක් ගන්නවා, පිදුරු ටිකකුත් ගන්නවා, සරමකුත් ගන්නවා, කම්සෙකුත් ගන්නවා, මුර්ටියකුත් ගන්නවා, අරගෙන කුඹුරකට ගිහිල්ලා, කෝටු කෑලි ටික හිටවලා, පිදුරු ටික බැඳලා, සරම අන්දලා, කම්සෙ අන්දලා, මුර්ටිය මුනින් නවලා, ඒකට තිත් ටිකකුත් නියලා පඹයෙක් හදලා එනවා. දැන් කුඹුරේ පඹයෙක් ඉන්නවා. ටිකක් අතක තව මනුෂ්‍යයෙක් ඉන්නවා. මේ මනුෂ්‍යයා ඉන්න තැනට; පෙනෙන අරමුණේ දුර වැඩි හින්දා, අරමුණේ තියෙන සැබෑ ස්වභාවය පැහැදිලිව පෙනෙන්නේ නැතිකම නිසා පඹයා වූ තැන පඹයා බව නොදන්නා වූ කම නිසා මේ අත ඉන්න මනුෂ්‍යා පඹයා ඉන්න පැත්ත බැලුවම එයාට පෙනෙන්නේ තවත් සත්ත්වයෙක් ඉන්නවා, මනුෂ්‍යයෙක් ඉන්නවා වගේ. අත මනුෂ්‍යයෙක් ඉන්නවා වගේ පෙනෙන්නේ. නිතර මනුෂ්‍යයෙක් කියන අදහස එනවා විතරක් නෙමෙයි ඉදිරියෙන් තියෙන වස්තුවම මනුෂ්‍යයෙක් කියලා එයාට පෙනෙන්නේ. අත පේන්නේ මනුෂ්‍යයෙක්. එයාට පේන්නේ මනුෂ්‍යයෙක් හැටියට. ඉන්නේ මනුෂ්‍යයෙක්. මනුෂ්‍යයෙක් ඉන්න නිසා ම මනුෂ්‍යයෙක් පේනවා වගෙයි එයාට දැනෙන්නේ. මෙන්ම මෙනෙ දක්ෂ වෙන්න. දැන් පඹ කතාවක්, පඹයෙක් ගැන විස්තරයක් එයාගේ ලෝකට අයිති නෑ. පඹයා වූ තැන පඹයා බව නොදන්නා වූ කම නිසා, නොදකිනකම නිසා ඇති වෙච්ච ප්‍රතිඵලයක් නම් මනුෂ්‍යයෙක් ඉන්නවා වගෙයි කියන අදහස මේ මනුෂ්‍යයෙක් ඇති බවට හමුවෙන කොට ඒ හම්බ වෙන සිද්ධිය තුළ තියෙනවා පවතින ස්වභාවය නොදන්නාකම කියන ප්‍රත්‍ය උදව් කරගෙන තමයි වෙලා තියෙන්නේ. පඹයෙක් බව දන්නව නම් යන්නම් හරි මනුෂ්‍යයෙක් කියන සංඥාව උපදිනව ද..? උපදින්නේ නැහැ එහෙනම්. අත වෙලේ ඉන්න මනුෂ්‍යයෙක් දිනා බලාගෙන ඉන්න කොට මෙයාගේ නිතර පෙනෙන්නේ

මනුස්සයෙක්, පෙනෙන කයත් පෙනෙන රූපෙන් මනුස්සයෙක්ගේ. නිතිනුත් මනුෂ්‍යයෙක්, කයෙනුත් මනුෂ්‍යයෙක් වෙලා ඉන්න මෙයාට පඬයෙක් ගැන සංඥා මාත්‍රයක්වත් තියෙනවද, තියෙන්න පුළුවන් ද..? බැහැ.

“අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා” පවතින දේ, ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම නිසායි මනුස්සයෙක් ඉන්නවා කියන මේ සංඥාව යෙදුනේ. දැන් මනුස්සයෙක් කියලා බලාගෙන ඉන්නවා. ඉන්නකොට සුළඟක් ඇවිල්ලා අර පෙනෙන අරමුණ වැටුනොත්, පඬයා වැටුනොත්, අර මනුස්සයාට මොකද වෙන්නේ..? අනේ අර මනුස්සයා වැටුනා කියන අදහසක් එනවා මිසක පඬයා වැටුනා කියලා තේරෙනව ද..? අනේ ඒ මනුස්සයා වැටුනා එයාට තුවාල වුනාද දන්නේ නෑ. එයාට බෙහෙත් කරන්න කවුරුවත් එයිද දන්නේ නෑ. කිය කියා මෙයා සිතුවිලි පහල කර කර දුක් විදිනවා නම් ඔතනට පඬයා හදපු මනුස්සයා ආවොත් මොකක් වෙයි ද..? එයාට දෙපැත්තක් තියෙයි. දැන් අර අත දකින මනුස්සයා; ඉන්නෙන් මනුස්සයෙක්, දකින්නෙන් මනුස්සයා වෙලා. පඬයා හදපු මනුස්සයා ආවොත් මෙයාට දෙපැත්තක් පෙනෙයි. තියෙන්නෙන් මම හදපු පඬයා ඉන්නේ. පඬයා තියෙන තැනට පඬයා බව නොදන්නාකම නිසා මනුස්සයෙක් කියන අදහස ඇති කර ගෙන මේ කෙනා මොනතරම් දුක් විදිනව ද කියලා; කෙලෙස් නිසා. අදහස නිසා දුක් විදින එයාවත්, පවතින දේත් කියලා දෙකක් පෙනෙයි නේද..? තේරුනා නේද..? මම කියපු එක.

ඒ වගේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වුවා මේ සවිඤ්ඤාණක කයේ ඇත්ත. අපි හැම කෙනෙක්ම “මම” කියලා දකින “මගේ” කියලා දකින මේ රූපය පෙන්වුවා බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ අපේ ශරීරය; “සම්මා දිට්ඨි” ඇත්ත ඇති හැටිය විස්තර කළොත්, විග්‍රහ කළොත්, හුඹහක තියෙන මැටි ටිකක් ගත්තොත් සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් කියලා හිතෙනවද..? නෑ. කළු ගලක් ගත්තොත් කළු ගල් ගෙඩියක් සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් හෝ ආත්මයක් වෙනව ද..? නෑ. ඒ හුඹහක තියෙන මැටි ටිකක්, කළු ගලක් යම් සේ ද එසේමයි මේ ශරීරයේ තියෙන කෙස්, ලොම්, නිය, දත් කියන මේ කොටස් ටික, පඬවි ධාතුව, තද ස්වභාවයෙන්මයි. යම් සේ කළු ගලක්, පස් ටිකක් සත්ත්වයෙක්, පුද්ගලයෙක් නොවුණු පඬවි ධාතු මාත්‍රයක් නම්; කෙස්, ලොම්, නිය, දත් කියන මේ කොටස් ටිකත් පඬවි ධාතු මාත්‍රයක්මයි.

ඊට පස්සේ ලිදක, වැවක තියෙන වතුර ටිකක් ගත්තොත් වතුර ටික සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් කියලා හිතෙනව ද..? නෑ. ඒ වගේම සමානවමයි මේ ශරීරයේ තියෙන පිත, සෙම, සැරවා, ලේ, දහඩිය කියන මේ කොටස්

ටික; ආපෝ ස්වභාවයයි. ගලන, වැගිරෙන, බැඳෙන ස්වභාවයයි තියෙන්නේ. ඊට පස්සේ බාහිර ගිනි ගොඩක හෝ සුර්යය රස්නයෙන් හෝ පහනකින් හෝ යම් තේජෝ ස්වභාවයක්, දවන ස්වභාවයක්, පිච්චෙන ගතියක් තියෙයි නම්; මේ ශරීරයේ තියෙන තේජෝ ස්වභාවයත්, ඒ තේජෝ ස්වභාවයත් සමානවමයි.

බාහිර ගස් වැල් හොලවමින් පෙරලමින් හමන සුළඟක් තියෙයි නම් මේ ශරීරයේ ඒ හමන සුළඟක් තියෙයි නම් ඒක සමානවමයි.

කෙනා කෙනා “අපි, මම, මම” කියලා දකින මේ කයේ යථාර්ථ ස්වභාවය පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන සතර මහා ධාතුයි. ඒක අවකාශ ධාතුව අනුරාගෙන රාශි වෙලා, එකතු වෙලා තියෙනවා; මේ රූප මිටිය. හැබැයි එක වෙනසක් තියෙනවා. මේ රූපය මේ විදිහට රාශි වෙන්න, එකතු වෙන්න **ආහාර** වගේම **කර්මයන්** හේතුවෙලා තියෙනවා. **ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් සහ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන්** තමයි අවකාශ ධාතුව තුළ සතර මහා ධාතුව මේ හැඩට රාශි වෙලා තියෙන්නේ. එතකොට අපි පුද්ගලයෙක් සත්ත්වයෙක් කියන තැනක තියෙන්නේ සත්ත්ව-පුද්ගල නොවන ධාතු මාත්‍රයක්. පඨවි ධාතු, ආපෝ ධාතු, තේජෝ ධාතු, වායෝ ධාතු, අවකාශ ධාතු, ඒ එක්කම කර්මානුරූපව අප එක්කම පැමිණෙන විඤ්ඤාණයේ තියෙනවා විඤ්ඤාණ ධාතුව. මේ ධාතු සයම සත්ත්වයෙක් නෙමෙයි, පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි; ධර්මනා. හරියට පඬියෙක් වගේ. දැන් අපිටත් මෙන්න මෙහෙම එකක් වෙලා තියෙනවා.

මේ සය ධාතුව ගැන කියලා දෙන්න කෙනෙක්; අනන්ත සංසාරම හිටියෙ නෑ. උගන්වන්න කිසිම කෙනෙක් හිටියෙ නෑ. පෙන්නන්න කිසිම කෙනෙක් හිටියෙ නෑ. මේ අනාත්ම ස්වභාවය හුරු පුරුදු කළේ නෑ; අපිට කවුරුවත්. ඒ හින්දා මේ සය ධාතුවක් තියෙන්නේ කියන තැන සය ධාතුවක් තියෙන්නේ කියලා ඇත්ත ඇති හැටිය පේන්නෙ නෑ. මේ රූපයේ යථාර්ථයට සාපේක්ෂව අපේ මනස ගොඩක් දුරයි. ගොඩක් අපතයි. ගොඩක් අපත නිසා අරමුණ පැහැදිලිව පේන්නෙත් නෑ. පවතින දේ පැහැදිලිව දකින්නෙත් නෑ. මේ සය ධාතුව; සය ධාතුවක් විදිහට නොදන්න කොට, නොදකින කොට ම “අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා”. සය ධාතුවේ ඇත්ත නොදන්නා අවිද්‍යාව නිසා අපි මේක දිහා බලන්න “මම” කියලා. දැන් මම කියලා බලන කොට හිතින් බලන්න “මම” කියලා. සය ධාතුව තියෙන පැත්ත පෙනෙන්නෙත් අපිට “මම” කියලා. දැන් මේ කය ඇහෙන්න බැලුවත් “මම”, හිතින් බැලුවත් “මම” මිසක් ඒ මගේ ලෝකෙට මේ මගේ කය “මම” මිසක් සය ධාතු කතාවක් අයිති නෑ. සය ධාතුවක් තියෙන්නේ, සතර මහා ධාතුවක් තියෙන්නේ කියන කාරණය

දන්නවා නම්, දකිනවා නම් “මම” කියන මේ සංඥාව යෙදෙන්නෙන් නෑ. පඬයා බව දන්නවා නම් මනුස්සයා කියන සංඥාව යෙදෙන්නෙන් නෑ වගේ පඬයා වූ තැන පඬයා බව නොදන්නාකම නිසා “මනුස්සයෙක්” යෙදුනා වගේ මේ ශරීරයේ තියෙන යථාභූත ස්වභාවය; ඕකට තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ “යථාභූත ඥාණ දර්ශනය” කියලා කියන්නේ.

යථාභූත ඥාණ දර්ශනය නැති නිසා; යථාභූත කියන්නෙ යම් සේ වූ ද, යම් සේ පවතී ද එසේ වූ ස්වභාවය; රූපය; යම් සේ වෙයි ද යම් සේ පවතී ද එසේ වූ ස්වභාවය අපිට පෙනෙන නෑ. නොපෙනවන කොට, නුවණක් නැති වෙන කොට වෙන පැත්තකින් “මම” කියලාත් පෙනෙන කොට, බිලියක් තියෙන්නේ කියලා නුවණක් නැති වෙන කොට, පණුවෙකුත් අමුණාලා පෙනෙනකොට; රුවටීම පුදුමයක් නෙමෙයි. ඒ වගේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු පෙනෙන මේ රූපයේ; සතර මහා ධාතු ස්වභාවය, සය ධාතු ස්වභාවය නොදන්න කොට, නොපෙනෙන කොට “මම” කියන අදහසක් ඔබේ හිතට ඇති වෙනවා. නිකන්ම හිතට නෙමෙයි. මේ කය “මම” කියන අදහසක් ඇති වෙන්නේ කය දකින කොටම හිතේ ඇතිවෙනවා “මම” කියලා අදහසක්. හිත “මම” කියන හැඟීම සිහිකරන කොටම “මම” පෙනෙනවා. දැන් ඔබේ හිත; කයේ ස්වභාවය අරගෙන. කය; හිතේ ස්වභාවය අරගෙන. කය හිතට බහාලලා, හිත කයට බහාලලා ඔබට පෙනෙන්නේ කය; “මම” වගේ. ඔබ දකින්නේ කය “මම” කියලා. කය දකින කොටම “මම” කියලා හිතෙනවා. ඒකයි මේ හැඩේ බිත්තියක තිබුනත් “ආග් මගේ රූපය” කියලා “මම” කියන අදහස එයිද නැද්ද..? කණ්ණාඩියක් ඉදිරියට ගියත් මම කියන අදහස එනවා. CD එකක, TV එකක් ඇතුලේ, ටීඩියෝ පටයක තිබුනත් “මේ මගේ රූපය” කියලා “මම” කියලා; රූපය දකින කොටම එනවා, රූපය දකින කොට “මම” කියන අදහස එනවා. බැරි වෙලා “මම” කියන අදහස සිහි කළොත් මේ රූපය පෙනෙයි නේද..?

දැන් ඔබේ සිත යම් සේ ද..? කය එසේයි. කය යම් සේ ද..?, සිත එසේයි. දැන් ඔබ මේ කය “මම” කියලා අරගෙන, “මගේ” කියලා අරගෙන, “මගේ ආත්මයයි” කියලා අරගෙන තියෙන්නේ. ඒ කය දිරන කොට දැන් “මම දිරන කෙනෙක්” වෙලා. කය ලෙඩ වෙන කොට “මම ලෙඩ වෙන කෙනෙක්” වෙලා. කය නැසෙන්න හදන කොට “මම මැරෙන කෙනෙක්” වෙලා. මොකද..? ඔබේ හිත දැන් කයේ ගතිය අරගෙන. කය; පෙරලෙන පෙරලෙන ආකාරයට හිත පෙරලෙනවා. කය; ලෙඩ වෙන කොට හිතට දැනෙන්නේ මම ලෙඩ වුණා කියලා. මොකද..? හිත සමාන කරල කයට.

කය සමාන කරල ගිනට. ඔබ මේ කයේ ස්වභාවය දන්නෙ නෑ. දැක්කෙ නෑ. මේ කය තියෙන්නෙ ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇති වස්තුවක්. අපි වෙන පැත්තකින් ගිහිල්ලා බලමු ඒක.

ඒ කිව්වෙ අපි අවේනික වස්තුවක් ගමු. ගහක් ගමු. ගහකට උනත් පැලෑටි කාලයක් තිබුනා නේද..? ඒකටත් ළමා කාලයක් තියෙනවා. තරුණ කාලයක් තියෙනවා. ගහකටත් තලන්තෑනි වයසක් තියෙනවා. ගහක් වුනත් කුමයෙන් මෝරලා වයසට යන්නෙ නැද්ද..? දිරන්නෙ නැද්ද..? ගහක් වුනත් ලෙඩ වෙන්නෙ නැද්ද..? ගහක් වුනත් මැරෙන්නෙ නැද්ද..? මැරෙනවා. ඒ වගේ මේ රූපෙටත් කුඩා කාලයක් තිබුනා. ළමා කාලයක් තිබුනා. තරුණ කාලයක් තිබුනා. තලන්තෑනි වයසක් තියෙනවා. රූපය ටික ටික දිරනවා. රූපය වෙනස් වෙනවා. මේ රූපෙටත් ලෙඩ හැදෙනවා. මේ රූපයත් මැරෙනවා. රූපයේ ස්වභාවය; හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් හට ගන්නා සතර මහා ධාතු රූපයේ ස්වභාවයයි. සංඛ්‍යා ධර්මයන්ගේ ස්වභාවයයි. ජරාවට යන බව, ව්‍යාධියට යන බව, ලෙඩ රෝග හැදෙන බව, නැසෙන බව. ඔබ ඒ රූපයට තණ්හා කරනවා. කොහොමද තණ්හා කරන්නේ..? අපි කිව්වොත් මේ ගෙදර බඩු මුට්ටු තියෙන කොට; මේ ගෙදර මගේ, මේ මුදල් මගේ, මේ වාහන මගේ, මේ මගේ දරුවෝ, මේ මගේ මුණුබුරෝ කියලා “මම-මගේ” කියලා අල්ලාගෙන ඉන්නකම්ම තණ්හාව නෙමේද..? කැමැත්තද..? නැද්ද..? කැමැත්ත. ඔබ ජරාවට යන, ලෙඩ වෙන, මැරෙන මේ කය “මම” කියලා, “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මයයි” කියලා ගන්න කමටයි තණ්හාව කියලා කියන්නෙ. ඔබ තණ්හාවෙන් ගත්තෙ ජරාවට යන ධර්මයක් නම් එදා ඉදන් ඔබ ජරාව ස්වභාව කොට ඇති කෙනෙක්. ඔබ “මම” කියලා ගත්තෙ ලෙඩ වෙන කයක් නම් ඔබ එදා ඉදන් ලෙඩ වෙන ධර්මයට අයිති කෙනෙක්. ඔබ “මම” කියලා ගත්තෙ මරණයට පත්වෙන ධර්මයක් නම් ඔබ මරණය ස්වභාව කොට ඇති කෙනෙක්. කෙටියෙන් කිව්වොත් මේ රූපය සතර මහා ධාතු පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා මම බෙදලා පෙන්වුවේ රූපය සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි; ධර්මතාවයක්. අනාත්මයි. ඒකද ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හට ගන්නෙ. එබඳු වූ රූපයේ ලක්ෂණය තමයි ඒ දිරන බව, ලෙඩවෙන බව, නැසෙන බව. ඒ වූ රූපය ඔබ “මම” කියල දකින කොට “මගේ” කියල දකින කොට, “මගේ ආත්මයයි” කියලා දකින කොට ඒ දැකීම නිසා ඔබට උරුම කලා ජාතිය ස්වභාව කොට ඇති බව, ජරාව ස්වභාව කොට ඇති බව, ව්‍යාධිය ස්වභාව කොට ඇති බව, මරණය ස්වභාව කොට ඇති බව. දැන් ඔබ ජරා-මරණයට පත්වෙන්නෙක්. ඒකට හේතුව තණ්හාව. මොකක්ද..?

ජරා, මරණාධිකාරියෝ “මම” කියලා, “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මයයි” කියලා ගන්න බව.

නණ්ණාභාව නැත්නම් ජරා-මරණයට මේ ජරා-මරණ රූපය “නේතං මම නේසෝ හමස්මිං, න’මේසෝ අත්ථාති” මේ රූපය ඔබ “මම” කියලා දකින්න නැත්නම්, “මගේ” කියලා දකින්න නැත්නම් “මගේ ආත්මයයි” කියලා දකින්න නැත්නම්; රූපය දිරයි, රූපය දිරුවට රූපය “මම” නෙමෙයි නම් තමන් මහලු වෙන්නෙක් වෙනවද..? කය ලෙඩ වෙයි. ලෙඩ වෙන කය “මම” නෙමෙයි නම් “මගේ” නෙමෙයි නම් තමන් ලෙඩ වෙන්නෙක් වෙනවද..? මේ කය මැරෙයි. මේ කය “මම” නෙමෙයි. “මගේ” නෙමෙයි, “මගේ ආත්මය” නෙමෙයි නම් තමා මැරෙන්නෙක් වෙනවද..? නෑ. අජරාමරයි. ජරා-මරණයට පත්වෙන්න නෑ. ජරා-මරණයට පත්වෙන දේ අල්ලගෙන බදාගෙන ඉන්නනාක් තමන් ජරා-මරණයට අයිති කෙනෙක්. ජරා-මරණ දුකේ බැඳිලා ඉන්න කෙනෙක්. යම් වෙලාවක ජරා-මරණ සංඛ්‍යාත රූපය ඔබේ නොවුණේ ද රූපයෙන් ඔබ මිදුණේ ද ඒවාට ඔබ අජරාමරයි. ජරා-මරණයකින් ඔබට පනවන්න බෑ. හැබැයි මේ කය දැන් ඔබ දන්නවා හොඳටම මේ කය “මම” වෙලා තියෙන තාක් මම ජරා-මරණයන්ගෙන් යුක්ත කෙනෙක් කියලා දන්නවා.

දුක්ඛ සත්‍යය ඔබේ ජීවිතෙයි කියලා ඔබ දන්නවා. දුකට හේතුව ඔබ දන්නවා; මේ කය “මම” කියලා, “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මයයි” කියලා පෙන්නන කමයි කියලා දන්නවා. දුකින් නිදහස් වෙන ආකාරයත් දන්නවා. මේ කය “මම” කියලා “මගේ” කියලා “මගේ ආත්මයයි” කියලා දැක්කෙ නැත්නම්, දුකින් නැත්නම් මේ සියලු දුකින් නිදහස් වෙනවා කියලා දන්නවා. ඒ නිසා දුක්ඛ නිරෝධගාමිණී පටිපදාව මොකක්ද..? සම්මා දිට්ඨිය. මේ කය “මම” කියලා, “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මයයි” කියලා නොදකින ආකාරයට වැඩ කටයුතු කළ යුතුයි. ඒක තමයි සතර සතිපට්ඨානයෙන් උගන්වන්නේ. මම ඒකත් පැහැදිලි කරලා දෙන්නම්.

යම්කිසි කෙනෙක් මම මේ දැන් පෙන්නන්න හදන ටික මතක් කර කර හිටියොත්; ගොඩක් කියන්න නෑ. මම මේ කරුණු කියා දන්නට පොඩි කරුණු ටිකක් කියලා දෙනවා නිවන් මග හැටියට. ගොඩක් ගැඹුරු නෙමෙයි. කෙටියි. සරළයි. ටිකයි. හැබැයි දක්ෂ වෙන්නට ඕනි. ඒ ටික යම්කිසි කෙනෙක්, පෘථග්ජන කෙනෙක් කර කර හිටියොත් සෝවාන් වෙනවා. සෝවාන් කෙනෙක් මේ ටික කර කර හිටියොත් සක්කළාගාමී වෙනවා. සක්කළාගාමී කෙනෙක් මේ ටික කර කර හිටියොත් අනාගාමී වෙනවා. අනාගාමී කෙනෙක් මේ කියන ටික

කර කර හිරියොන් රහන් වෙනවා. රහතන් වහන්සේ මේ කියන ටික කර කර හිරියොන් මොකද වෙන්නේ..? රහතන් වහන්සේට මත්තේ කටයුත්තක් නෑ. කළයුත්ත කරලා අවසානයයි. නමුත් උන්වහන්සේට දිට්ඨ, ධර්ම, සුඛ, විහරණය පිණිස මෙලොව ම සුව පහසුව පිණිස පවතිනවා. මොකක්ද තියෙන්නේ..? ඇත්ත ඇති හැටියේ පෙනෙන එක. අර උපමාව හොඳට මතක තියාගන්න; පඬි උපමාව.

මනුස්සයෙක් සත්ත්වයෙක් කියලා පඬියා දිහා බලාගෙන ඉන්න ඒ මනුස්සයට පඬි කරාවක් අයිති නෑ. මනුස්සයෙක් කියන හැඟීම තමයි එයාගෙ ලෝකෙ. කවදාම හරි දවසක අනුන්ගෙන් ඇත්ත අභගන්න වුන, ඇත්ත දැකපු කෙනෙක්ගෙන් පෙනෙන තැන, ඇත්ත දන්න ඇත්ත දැකපු කෙනෙක්ගෙන් පණිවිඩය අහන්න වෙනවා. ඒ වගේ පඬියා හදපු කෙනා අර මනුස්සයා ගාවට ගිහිල්ලා කිව්වොත් “ඔබ මනුස්සයෙක් ඉන්නේ කියලා හිතාගෙන දුක් වුණාට ඔතන තියෙන්නේ පඬියෙක්” ඔය මනුස්සයෙක් කියලා හිතාගෙන දුක් විදිනව නම් ඔය දුකට හේතුව; පෙනෙන වස්තුව මනුස්සයෙක් කියන සංඥාව. මනුස්සයෙක් කියන හැඟීම ගෙවුනොත් ඔබ මේ දුකින් නිදහස් වෙනවා. “ඒ නිසා පොඩ්ඩක් ඉස්සරහට ගිහිල්ලා බලන්න” කියලා පඬියා දකින තැනට යන පාර පෙන්වනවා. ඕක කිවුවහම සමහර අය පිළිගන්නේ නෑ. මොන පිස්සෙක් ද..? මට මේ හොඳට පේනවානෙ ඉන්න මනුස්සයා කියලා මෙයාගෙ අදහස ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. ඔය අතර සමහර කෙනෙක් “මනුස්සයෙක් හැටියට පෙනුනට ඇත්තටම පඬියෙක් ද දන්නේ නෑ තමයි ඉන්නෙ කෝකටත් ගිහිල්ලා බලන්න ඕනි” කියලා වචනය විශ්වාස කරගෙන පොඩ්ඩක් ඉස්සරහට යන අයත් ඉන්නවා. ටිකක් දුර ගිහිල්ලා නතර වෙන අයත් ඉන්නවා. දැන් බෑ මහන්සියි කියලා ගිහිල්ලා ආපහු හැරිලා එන අයත් ඉන්නවා. බලන්නම ඕනි කියලා කෙනෙක් අරමුණා ගාවට යන කොට පඬියා වූ තැන පඬියා බව දකිනවා. දැක්කම මොකද වෙන්නේ.? මනුස්සයා කියන අදහස දැකීමත් එක්කම ගෙවිලා යනවා. අදහස ගෙවුන ගමන්ම ඒ අදහස නිසා ආපු සියලු දුකෙන්ම නිදහස් වෙනවා. මිඳෙනවා.

ඒ වගේ මේ කය, කයේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම නිසා කය “මමමයි” කියන තැනින්ම ඉපදිලා “මමමයි” කියන මට්ටමක හැදිල, වැඩිල, මේ කය “මමමයි” කියන තැනකින් මැරෙණ පැවැත්ම අපේ ජීවිතය වෙලා තිබුනෙ හැමදාම. ඕකට කියනවා අවිද්‍යාව නැමැති බිත්තර කටුව ඇතුලෙ අපි ඉන්නෙ. සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ ඉන්නෙ කියන අදහසකින් ම ඉපදිලා, තව සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ ඉන්නෙ කියන අදහසකින්ම ජීවත් වෙලා

සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ ම ඉන්නේ කියන අදහසකින්ම මැරිලා යනවා; අපි හැමදාම. උපදින හැම ජීවිතයකම ඊට එහා අනාත්මයක් අපේ ජීවිතයකට අයිති නෑ. සත්ත්ව පුද්ගල නොවන කිසිවක් බලන හිත පැත්තෙවත්, රූප පැත්තෙවත්, බලන පැත්තෙවත්, දැනගන්න පැත්තෙවත්, තිබුනෙ නෑ.

සත්ත්ව පුද්ගලභාවය අපිට ඇතිවෙලා තියෙන්නෙම ඇත්ත ඇති හැටියෙ නොදන්නාකම නැමැති කෝෂය ඇතුලෙයි කියලා අපි කවදාවත් දන්නෙ නෑ. කියලා දෙන්න කෙනෙක් හිටියෙත් නෑ. සත්ත්ව පුද්ගලයොත් එක්කම ඉපදිලා, එක්කම ජීවත් වෙලා, එක්කම මැරෙන කොට මේක අපේ ලෝකය. මේ මම, මෙහේ තව සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා, ඇහෙන්න බැලුවත්, සිතින් සිතුවත් පේන නිසා ඇත්තයි; අපිට ඔහොම ඉන්න තැනක; ඇත්ත ඇති හැටිය දැනගන්න, පඬයා ගැන ඇත්ත ඇති හැටිය දැනගන්න කෙනා; අර පුරුෂයා ළඟට ගිහිල්ලා කියනවා වගේ ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් කියන්නේ; මේ වගේ දැක්මක් තියෙන, මේ කය මම කියන, මේ තව සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ කියන පැවැත්ම තියෙන ලෝකයක් තුලම ඉපදිලා, ඔය ලෝකෙම හැදිලා-වැඩිලා ඔය ලෝකෙත් ඔබ්බට යනවා, තනියම කාගෙවත් උදව්වක් නැතුව. ඒක තමයි සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ නමකගේ විශේෂත්වය. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇත්ත හොයා ගෙන අපිට කියලා දෙනවා, මොකක්ද..? ඔබ පෙනෙන තැනක සත්ත්ව පුද්ගලභාවයෙන් දුක් වින්දට සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් කියලා හිතාගෙන ඔබ දුක් වින්දට ඔය පෙනෙන තැනක තියෙන්නෙ සය ධාතුවක් නැත්නම් සතර මහා ධාතුයි. සතර මහා ධාතු; ඇත්ත ඇති හැටියෙ නොදන්නාකම නිසා සත්ත්ව පුද්ගලභාවයකින් බලලා ඔබ ජරා-මරණ දුක් විදින්නෙ. ඔය දුකට හේතුව සත්ත්ව පුද්ගලභාවයෙන් මේ සය ධාතුව දකිනකම. යම් වෙලාවක සත්ත්ව පුද්ගලභාවයෙන් දකිනකම නැති වුනොත් මේ සත්ත්ව පුද්ගලභාවයෙන් එන සියලු දුකින් නිදහස් වෙනවා. ඒ නිසා සම්මා දිට්ඨි. රූපයේ ඇත්ත ඇති හැටියෙ මෙන්න මෙහෙම බලන්න කියලා සතිපට්ඨානයේ පෙන්නනවා.

ඔහොම පෙන්නුවාම සමහරු ඉතින් දමලා ගහනවා. මොන පිස්සුද..? අපිට පේන්න ඉන්නෙ සත්ත්වයෝ. කර්ම කරගෙන කර්මානුරූපව ආපු කුසල අකුසල කරගෙන කර්මානුරූපව යන සත්ත්වයෝ ඉන්නවා. පුද්ගලයො ඉන්නවා කියලා කෙනෙක් ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. කෙනෙක් ඇත්තද කියලා බලන්න ඕනි කියලා රූපය පොඩ්ඩක් මෙනෙහි කරලා බලලා ඒක ඇතැරලා දානවා, මහන්සි නිසා. නමුත් තව කෙනෙක් මේ වචනය විශ්වාස කරනවා. ශුද්ධ මාත්‍රයක්, ප්‍රේම මාත්‍රයක් ඇති කර ගන්නවා. මේ කය මම වගේ

පෙනෙද්දීම, මේ රූප සන්තතිවලට පුද්ගලයෝ වගේ පෙනෙද්දීම අනාත්මය නියෝගයේ කියලා පෙනෙන පැත්තේ නියෝගයේ අනාත්ම දෙයක් කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නපු වචනය උදව් කර ගන්නවා. විශ්වාස කර ගන්නවා. කරගෙන එයා උත්සාහවත් වෙනවා. කොහොමද උත්සාහවත් වෙන්නේ..? සතිපට්ඨානය වඩනවා ටික ටික මෙන්න මේ විදිහට කොහොමද..?

මේ කය “මම” කියලා පෙනෙද්දි, හිතට දැනෙද්දි එයා නුවණින් මෙනෙහි කරනවා “මම” කියලා පෙනුනට “මම” කියලා තේරුණාට මෙනෙහි නියෝගයේ පටිච්ඡ, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන සතර මහා ධාතුවෙන් යුක්ත රූපයක් හේද..? කියලා පෙන්නවා. මට කෙනෙක් වගෙයි තේරෙන්නේ, කෙනෙක් වගෙයි පෙනෙන්නේ, නමුත් නියෝගයේ සතර මහා ධාතුව හේද කියලා පෙන්නවා. එයද හිත පිළිගන්නේ නෑ. නෑ, පේන්නේ “මම” කියලා, මම ඉන්න හිනිදුනේ වගේ තැනකින් තමයි නියෝගයේ. එයා තව ටිකක් විස්තර කරලා පෙන්නවා. ඉතිං මේක “මම” නම්, මේක “මගේ” නම් කන්න බොන්න නොදිත් නියාගන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනි. කන බොන ආහාරයෙන්ම යැපෙනව නම් මේක මම ද මගේ ද මගේ ආත්මය ද වෙන්නේ නෑ.

ඒත් පිළිගන්නේ නැත්නම් තර්ක කරලා බලන්න. අපි ඕනම කෙනෙක් ගත්තොත් ලෙඩවෙන්න කැමති ද..? නෑ. අපි ලෙඩ වෙන්නත් කැමති නැත්නම් කයත් අපේ නම් ඇයි අපි ලෙඩ වෙන්නේ..? කය අපේ නම් අපිත් ලෙඩවෙන්න කැමති නැත්නම් අපේ කය අපිට ඕන විදිහට නියාගන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනි ලෙඩ වෙන්නේ නැති වෙන්න. අපි ලෙඩවෙන්න කැමති නෑ. අපේ කියන අදහස හිතන් හිටියට අපේ නොවන නිසයි ලෙඩවෙන්නේ. ලෙඩවෙන එකෙන් පේනවා අනාත්මයි, තමන්ගේ නෙමෙයි කියන එක; කය. මම කියන දේ තේරෙනව ද..?

ඔයගොල්ලෝ කවුද මහළුවෙන්න කැමැති..? කවුරුවත් කැමැති නෑ. ඔයගොල්ලෝ මහළු වෙන්නත් කැමැති නෑ ලු. ඊලගට ඔයගොල්ලෝ කියනවා කය මගෙයි කියලා. ඉතිං කයත් ඔයගොල්ලෝගේ නම් මේ දරුවා තමන්ගේ නම් තමන්ට ඕන විදියට දරුවා හදා ගන්නවද හැද්ද..? හදා ගන්නවා. තමන්ගේ නෙමෙයි නම් තමන්ට ඕනි විදිහට හදා ගන්න බෑ. මේ වත්ත තමන්ගේ නිසා මට ඕන ඕන තැනක මල් හිටවන්න පුළුවන්. මල් පැල කපලා දාන්න පුළුවන්. මොකද..? ඒක මගේ නිසා. නමුත් අල්ලපු ගෙදර වත්තක ගිහිල්ලා කැපුව හැකිද මට ඒක..? බෑ. ඇයි ඒ..? ඒක මගේ නෙමේ නිසා. මගේ නම් බලය පවත්වන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනි නේ.

මේ ඔයගොල්ලෝ කවුද; ඇත්තම කියන්න මට; මහළු වෙන්න කැමැති අය කවුද කියන්න. කවුරුත් කැමති නෑ. ඔයගොල්ලෝ මහළු වෙන්න

කැමැති නැත්නම් කයන් ඔයගොල්ලොන්ගෙ නම් ඇයි මහළු වෙන්නේ..? මං අහන ප්‍රශ්නය ඒකයි. එහෙනම් ඒ කාරණාවෙන් කියනවා මම මහළු වෙන්න කැමැති නෑ. කය; “මම” කියලා හිතාගෙන හිටියට කයේ යථාර්ථය “මම” නොවන බව ඇත්ත නේද කියන එක ඔප්පු වෙලා පෙනවා; නුවණක් තියෙන කෙනෙකුට. මම මේ කියන බණ ටික අහන හැමෝටම නෙමෙයි කියන්නේ. කැමැති හැමෝම පිළිගන්නවා නම් තේරෙනව නම් නමුත් බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ ධර්මය හැමදාම ගෝවර කරගන්නේ බොහෝම ටික දෙනයි. මාරයා විසින් වියන ලද පංචකාම නැමැති දැලෙන් බේරිලා ගියේ බොහෝම කලාතුරකින් කෙනෙක් මිසක බොහෝ දෙනෙක් මේ දැලට අහුවෙනවා. එව්වර දක්ෂව එයා වියනවා.

“අන්ධ භූතෝ අයං ලෝකෝ තනු ඛේත්ත විපස්සති”

“අන්ධ භූතෝ අයං ලෝකෝ” මේ ලෝකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදැකීමෙන් අන්ධයි. “තනු ඛේත්ත විපස්සති, තනුකෝ එත්ත විපස්සති” ඒ අතර බොහෝම ටික දෙනයි දකින්නේ. තනුක කියන්නේ ටිකයි, බොහෝම ටික දෙනයි කියන කොට මේ ඇත්ත දකින්නේ. “තනු ඛේත්ත විපස්සති” බොහෝම ටික දෙනයි නුවණින් දකින්නේ. උපමාවක් පෙන්වනවා.

“සක්කුන්තෝ ජාල මුත්තෝ අප්පෝ සග්ගාය ගච්ඡති”

දක්ෂ කොට වියන ලද වටු වැද්දෙක්ගේ දැලෙන් බොහෝම කලාතුරකින් කුරුල්ලෙක් තමයි බේරිලා යන්නේ. අනිත් ඔක්කොම අහුවෙනවා. ඒ වගේ ප්‍රඥා ගෝවර වර්ත වලට විතරයි මේ දර්ශනය අහුවෙන්නේ. හොඳට ඔබ හිතන්න මේ කය ගැන. මම වගේ පෙනෙන්නේ. කය මම කියන හැඟීමයි හිතට දැනෙන්නේ. එහෙම දැනුනත් මම කියලා පෙනුනත් මේ කය පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන ස්වභාවයෙන් යුක්තයි නේද කියලා පෙන්වන්න. එහෙම පෙන්වන කොට පිළිගන්නැති වුනොත් තමයි මම කියුවෙ තමන් එක්කම තර්ක කරන්න. උඹ කැමැතිද ලෙඩ වෙන්න..? නෑ. ඉතිං කයත් උඹේ නම් උඹ කැමැතිත් නැත්නම් ඇයි ලෙඩ වෙන්නේ..? උඹ කැමැතිද; ඇස් පේන්නේ නෑ. කන් ඇහෙන්නේ නෑ, අතපය දඬල , වාරු නැති තත්වයට පත් වෙන වයසට යෑමට, දිරිමට කැමැතිද..? හිතෙන්ම විමසුවොත් කියයි කැමැති නෑ. හරි, උඹ කැමතිත් නැත්නම් කයත් උඹේ නම් මේක පෙන්වන කොට උඹේ නෙමෙයි කියලා කය පිළිගන්න අකමැති වෙන්නේ. කයත් උඹේ නම් ඇයි වයසට යන්නේ රූපේ..? කියලා අහන්න. එහෙම තර්ක විතර්ක කලාම හිතට පිළිනොගෙන ඉන්න බැරිවෙනවා. එයද බැරි වුනොත් සතිපට්ඨානය දිග හරින්න.

සතිපට්ඨානය ඇරෙන්න ඔබටත් මටත් පිහිට පිළිසරණ වෙන්න වෙන කිසිම තැනක් නෑ. මේ සියලු දුක අයිත් කරගන්න සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය ඇරෙන්න වෙන කිසිම භාවනා ක්‍රමයක් නෑ. මේ කය “මම” කියලා පෙනෙන කොට, “මම” කියලා තේරෙන කොට, “මම” කියලා පෙනුනට, “මම” කියලා හිතුවට මෙනෙ නියෙන්නෙ සතර මහා ධාතුයි කියලා පෙන්නන කොට පිළිගන්නෙ නැත්නම් හොඳට පෙන්නන්න ද්වන්තිංසාකාරයෙන් මේ ශරීරය හැඳිලා නියෙන්නේ කොට්ඨාස නිස් දෙකකින් කියලා. කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස් කියලා පෙන්නන්න. මේ පෙන්නන්නෙ මොකටද..? හිතාගෙන ඉන්න විදිහෙ කය මගේවත් මමවත් මගේ ආත්මයවත් වූ දෙයක් නෙමෙයි. මෙන්න මෙහෙම ධර්මයකුයි නියෙන්නේ කියන එක ඔප්පු කරලා පෙන්නනවා.

එහෙමත් බැරි නම් ධාතු වශයෙන් පෙන්නනවා. මේ ශරීරය කෙස්, ලොම්, නිය, දත්. සම්, මස් කියන කොටස් 20; පඨවි ධාතුව. පිත්, සෙම්, සැරව; ආපෝ ධාතුව. දවන, දිරවන ස්වභාවය; තේපෝ ධාතුව. හමන, පිම්බෙන, හැකිලෙන, ස්වභාවය; වායෝ ධාතුව. බාහිර සතර මහා ධාතුව වගේම මේකත් සතර මහා ධාතුවේ කියලා පෙන්නන්න. එත් නැත්නම් ඉරියාපට් වශයෙන් පෙන්නන්න. කන, බොන ආහාරයෙන් හැදුන, පඨවි, ආපෝ, තේපෝ, වායෝ කියන මේ සතර මහා ධාතු ඇතුල් කරගෙන කර්මානුරූපීව පැමිණි විඤ්ඤාණය පවතිනවා. ඒ හිතේ ඇතිවන චේතනාව මත මේ සතර මහා ධාතු කය එහාට යනවා මෙහාට යනවා. මේ සතර මහා ධාතු කයේ සෙලවීම වෙන්නෙ; කයේ නියෙන සිතේ ඇතිවන චේතනාව මත සතර මහා ධාතු කය එහාට යනවා, මෙහාට යනවා මිසක් කෙනෙක්, පුද්ගලයෙක් යනවා නෙමෙයි නේද..? කියලා වූ හැටිය පෙන්නන්න. ඉරියව්ව පුද්ගලභාවයෙන් පනවන්න දෙන්න එපා. එහෙමත් නැත්නම් නවසිවිතිකය වඩන්න. මේ කය “මම” කියලා, “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මය” කියලා හිතුවට මේ කයේ යථාර්ථ ස්වභාවය විඤ්ඤාණය පිටවෙව්ව දවසක; ඉඳිමිලා, නිල් වෙලා, පිපිරිලා, ඕජාව ගලන ස්වභාවයට පත් වෙනවා. පොළවට පස් වෙනවා නේද..? පොළවට පස් වෙන්නෙ, පස්වෙන්න පුළුවන්කම තිබුන හින්දා නේද..? මේ විදිහට එකින් එක එකින් එක පෙන්නන්න.

හොඳටම මඟ බලාගන්න සවිඤ්ඤාණක වස්තු විතරක් පෙන්නුවාම ඇති. මේ ගෙදර, නැත්නම් මේ පිත්වතුන් සතු කෝටි, ප්‍රකෝටි ගණන් ධනයක් මුදලක් වස්තු නියෙනවා නම් ඔයගොල්ලොත් දන්නවා, වස්තු නියෙනවා අපේ හිත ඒකට කැමැත්තකුත් නියෙනවා. මේ කැමැත්ත තමයි තණ්හාව. ඒක

හොඳක් නෑ කියලා දන්නවා ඇති. නමුත් බය වෙන්න එපා ඒ තණ්හාව අත්හරින්න ඕනිත් නෑ. අත්හරින්න යන්න ඕනි නෑ. සත්ත්ව පුද්ගලභාවයට පෙන්නන අරමුණු ටික විතරක් ඔයගොල්ලොන්ගේ ඉලක්කය වෙන්න. ආධ්‍යාත්මික කය දිනා බලලා “මම” කියලා හිතනට, “මම” කියලා බැලුවට, මෙනන තියෙන්නේ සතර මහා ධාතූයි කියලා පෙන්නන කොට, ‘මම’ කියන හිතේ හැඟීම කයට බැහැරගන්න බැරි විදියට, කයේ තියෙන ස්වභාවය “මම” කියන අදහස උපදින්න, උපදිවන්න බැරි විදියට, මේ ගති දෙක හිතේ ගතිය කයට මාරු වෙන්නේ නැති වෙන්න, කයේ ගතිය හිතට එන්නෙ නැති වෙන්න උපාය කරන්න. එහෙම කරන කොට පුද්ගලයා අවලංගු වෙයි. පුද්ගලයා අයිත් වෙයි. එතකොට ඔය වස්තු වලට ආස කරපු කෙනත් ඔය එක්කම යනවා. අමුතුවෙන් කෙනා ඒ ආසාව; හිටින්නෙ නෑ.

මෙනන දී “පර සත්තානං වා පර පුද්ගලානං වා” අනන්ත සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ කියන තැනකදී කොහොමද බලන්න ඕනි..? මට සත්ත්වයෙක් කියලා පෙනුනට පුද්ගලයෙක් කියලා මට පෙනුනට මෙනන තියෙන්නෙ; පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන සතර මහා ධාතුවෙන් යුක්ත රූපයක් හේද..? කියලා පෙන්නන්න. දැන් මෙහෙම පේන කොටම නුවණක් තියෙන කෙනෙක් නම් වෙලා තියෙන්නෙ මොකක්ද..? කියලා දන්නවා. පඬියා වූ තැන පඬියා කියලා නොදන්න කොට මනුස්සයා කියන ගතිය හිතේ යෙදෙනවානෙ. ඒ වගේ ඉදිරියෙන් තියෙන වස්තුවක භෞතික ස්වභාවය ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්න කොටම; සත්ත්වයා, පුද්ගලයා කියන සංඥාව ඔයගොල්ලො තුල යෙදෙනවා. නිකන් නෙමේ රූපය; සත්ත්වයා කියන ගතිය යෙදිලා තියෙන්නෙ. මෙනන තියෙන භෞතික ස්වභාවය නොදකින කොට “මම” කියන ගතිය, මේ රූපය “මම” කියන ගතිය හිතේ යෙදිලා තියෙන්නෙ.

එතකොට එයා හොඳට දන්නවා මෙන්න මේ ටික කොහොමද..? ඉපදීම ස්වභාව කොට ලෙඩ වෙන ධර්මතාවයෙන් යුක්තව, වයසට යන ස්වභාවයෙන් යුක්තව, මැරෙන ස්වභාවයෙන් යුක්තව මේ කය “මම” කියලා, මේ ඔක්කොම උරුම කරගෙන පෙනෙන මේ මට්ටමට තමයි දුක කියලා කියුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. දුකට හේතුව මේ කය “මම” කියලා, “මගේ” කියලා “මගේ ආත්මයයි” කියලා පෙන්නනකම දුක්ඛ නිරෝධය; දන්නවා “නේතං මම, නේතෝ හමස්මිං නේතෝ අත්තාති”

මේ කය “මම” කියලා “මගේ” කියලා, “මගේ ආත්මයයි” කියලා, පෙනෙන්නෙ නැත්නම් මේ ජරා මරණ දුකෙන් නිදහස් වෙනවා කියලා

දන්නවා. දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා. ඒ නින්දා වැඩ පිළිවෙල මොකක්ද..? මේ කය “මම, මගේ, මගේ ආත්මයයි” කියලා නොපෙනෙන තැනට අරගෙන යන්න කටයුතු කරන එක. ඒකට නිතරම පෙන්නනවා වැඩ කටයුතු කරද්දි, වාහනයක යද්දි, ගෙවල් දොරවල් අතුගාද්දි, වළං පිගන් ටික සෝදද්දි හැම වෙලාවෙම “මම” කියලා හිතුවට, “මම” කියලා පෙනුනට මෙතන තියෙන්නෙ කන-බොන ආහාරයෙන් හැදුනු රූපයක්නෙ, සය ධාතුවක්නෙ, කොටස් 32ක් නේ, මේ විදිහට පෙන්නනවා.

මම කියන හිතේ තියෙන ගතිය රූපෙට බැසගන්න දෙන්න එපා. කය දකින කොට මම කියන අදහස හිතේ උපදින්න දෙන්න එපා. හිතයි කයයි දෙක එකක් වෙන්න දෙන්න එපා. ඔබේ කයේ ගතිය හිතේ ගතිය කරගන්න එපා. **ලෙඩ වෙන කය තියෙද්දි ලෙඩ නොවෙන හිතක් හදාගන්න. ජරා මරණයට යන කය තියෙද්දි අජරාමර වෙන හිතක් හදාගන්න.** මේක කරන්න පුළුවන් කයේ ගතිය පෙන්නනකොට. ඒකයි කෙනෙක් දුක දැකලා, දුක ඇති වෙච්ච හැටි දැකලා, දුක නැති වීම දැකලා, දුක නැති කරන්න මෙන්න මේ විදිහට කටයුතු කල යුතුයි කියලා ඉගෙන ගන්නා නම් ඉගෙන ගෙන සතිපට්ඨානය වඩනවා නම් එයා හැම වෙලාවෙම මේ කය දිහා බලන්නේ සිහි කර කර අමතක වෙලා ගියත් සිහි කර කර බලනවා මොකක්ද..? මම කියලා පෙනුනට මම කියලා හිතුවට මෙතන තියෙන්නේ සතර මහා ධාතුයි කියලා. ඒකද ඔප්පු කරලා පෙන්නලත් ක්‍රම හොයනවා. තව සත්ත්වයෙක්, තව පුද්ගලයෙක් කියලා මට පෙනුනට මටනේ හිතෙන්නෙ මේ රූප තව සත්ත්වයෝ කියලා. මටනේ පෙනෙන්නෙ මේ සත්ත්වයෝ කියලා. එතකොට මට මෙහෙම පෙනෙන්නෙ මොකද..? වූ දේ, පවතින දේ නොදන්නාකම නිසා ඇති කරපු අවිද්‍යාව කියන ධර්මතාවය ප්‍රත්‍යයක් වෙලා හදපු පැවැත්ම මේ. “අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා” එතකොට නොදන්නාකම රූපයේ නොදන්නාකම, නිසා හදපු වට පිටාවක්; මේ පුද්ගලයෙක්, කෙනෙක් කියලා පෙනෙනකම. මට පුද්ගලයෙක් සත්ත්වයෙක් කියලා පෙනුනට මෙතන තියෙන්නෙ සතර මහා ධාතුයි කියලා බලනවා.

ඔහොම බලද්දි මුලින්ම හිත පිළිගන්නෙ නෑ. අමතක වෙලා සත්ත්ව පුද්ගලභාවය ඇත්ත වෙලා ඔහේ අරමුණු යනවා. හැබැයි නැවත බලන්න බලන්න දැන් වෙනදට වඩා පුද්ගලයෙක් සත්ත්වයෙක් කියලා මට හිතුවට මෙතන තියෙන්නෙ මෙහෙම ඇත්තක් නේද කියලා බලන්න හදන ක්‍රමය ටික ටික මතක් වෙන ගතිය වැඩි වෙනවා. මේ කය මම කියලා හිතුවට මම කියලා පෙනුනට තියෙන්නෙ මෙන්න මේ වගේ අනාත්ම වූ රූපයක් නේද කියලා

බලන්න හඳුනාම මතක් වෙනවා. ඔහොම කාලයක් කරන කොට මම කියලා හිතුවට, මම කියලා බැලුවට තියෙන්නේ සතර මහා ධාතුවයි කියලා හිතෙන කොට හිත ටිකක් පිළිගන්න මට්ටමට එනවා. රූපය සත්ත්වයෙක් කියලා හිතුවට, සත්ත්වයෙක් කියලා පෙනුනට තියෙන්නේ; සතර මහා ධාතුවයි කියලා හිතන කොට හිත පිළිගන්න මට්ටමක් එනවා. හැමදාම මේ නොපිළිගන්න මට්ටම හිටින්නේ නෑ. මේ කෙලේසේ තදකම. පිළිගන්නේ නැත්තේ ඇත්තටම සත්ත්වයෙක් හින්දා නෙමෙයි; කෙලේසය. මේ පීචිතයේ නෙමෙයි පිංචතුනි; අසංබෙදිය වූ කල්ප ගණන් අනවරාග්‍ර සංසාරක සය ධාතුව පිරිසිඳු නොදැක “සත්ත්වයා, සත්ත්වයා, සත්ත්වයා, පුද්ගලයා, පුද්ගලයා, පුද්ගලයා” කියලා හුරුව තියෙන්නේ. ඕකට කියනවා **ආශ්‍රව** කියලා. ඒ වගේ ඇසුරක් තියෙද්දි පුද්ගලයෙක් හැටියටම හිත ගහගෙන යෑම පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි. නමුත් මේ ආශ්‍රවය ක්ෂය කටයුතුයි, ගෙවා ගත යුතුයි. අපි මේ හුරුව ගෙවාගත යුතුයි. ඒකටත් තියෙන්නේ ඔය ක්‍රමයම තමයි. ඔය විදිහට පෙනෙනවා ඕකට කියනවා **විදුර්ගතාව** කියලා. ශ්‍රැතවත් ආර්ය්‍ය ශ්‍රාවකයා සහ අශ්‍රැතවත් පෘතග්ජනයා කියන දෙන්නා බෙදෙන්නේ ඔතනින්.

අශ්‍රැතවත් කියලා කියන්නේ චතුරාර්ය්‍ය සත්‍යය අහලා නැති කෙනා. ඇත්ත ඇති හැටිය අහලා නැති කෙනා හිතන්නේ; මට පෙනෙන්නේ සත්ත්වයෙක්, ඉන්නේත් සත්ත්වයෙක්, පෙනෙන දේමයි තියෙන්නේ, තියෙන දේමයි පෙනෙන්නේ, සත්ත්වයෙකුයි පෙනෙන්නේ, සත්ත්වයෙකුයි ඉන්නේ, සත්ත්වයෙක් ඉන්න නිසයි සත්ත්වයෙක් පෙනෙන්නේ කියලා. එයා දන්නේ; හිතින් හිතුවත් ඇතිත් බැලුවත් ඉන්නේ පවතින සත්ත්වයෙක් කියලම විතරයි. ඊට එහා යමක් අහලා නෑ. හුරුපුරුදු කරලා නෑ. ඒ හින්දා එයාට කියනවා ලෝකේ අශ්‍රැතවත් පෘතග්ජනයා කියලා.

ශ්‍රැතවත් ආර්ය්‍ය ශ්‍රාවකයා කියන්නේ, අහල තියෙනවා, මොකක්ද..? මට සත්ත්වයෙක් කියලා පෙනුනට, මම සත්ත්වයෙක් කියලා හිතුවට, තියෙන්නේ සත්ත්ව පුද්ගල නොවන අනාත්ම රූපයක් කියලා අහලා තියෙනවා. මට පෙනෙන්නේම එහෙම නමුත් පවතින්නේ මෙහෙම පෙනෙන දේයි, පවතින දේයි කියලා දෙයක් තියෙනවා. මට පෙනෙන්නේ සත්ත්වයෙක් වගේ, පෙනෙන්නේ පුද්ගලයෙක් වගේ නමුත් තියෙන්නේ පඬියෙක්. ඊට කලින් දෙකක් තිබුනේ නෑ. පෙනෙන්නේත් සත්ත්වයෙක් ඉන්නේත් සත්ත්වයෙක් කියන තැනකින් තමයි මුලින් හිටියේ. ශ්‍රැතවත් උනාම, අහගත්තම; ඇත්ත ඔයා පුද්ගලයෙක් කියලා හිතන් හිටියට එතන ඉන්නේ පඬියෙක් කියලා අහගත්ත දවසෙදි ධර්මතා දෙකක් හමිබුනා. කෙනෙක් කියලා පෙනුනට,

කෙනෙක් කියලා බැලුවට තියෙන්නේ පමයෙක් කියලා. ඒ වගේ ශ්‍රැතවත් කියන දවස උපන්න දවසේ දි සත්ත්වයෙක් කියලා පෙනුනට, සත්ත්වයෙක් කියලා හිතුවට තියෙන්නේ සය ධාතුවක්. “මම” කියලා හිතුවට, “මම” කියලා පෙනුනට තියෙන්නේ සය ධාතුවක්; කියලා දෙකක් හම්බවෙනවා ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රවකයාට; සත්ත්ව පුද්ගලභාවයෙන් ආත්මව මට පෙනුනට යථාර්ථය අනාත්මයි.

“චක්ඛුං අනත්ථා, රූපා අනත්ථා, සෝතං අනත්ථා, ශබ්බා අනත්ථා, ඝාතං අනත්ථා, ගන්ධා අනත්ථා, ජිව්හා අනත්ථා, රස අනත්ථා, කායෝ අනත්ථා, පොට්ඨබ්බා අනත්ථා, මනෝ අනත්ථා, ධම්මෝ අනත්ථාති.”

යථාර්ථය අනාත්මයි. හැබැයි මට පේන්නේ ආත්මව, එයා හොඳට දන්නවා දෙකක් තියෙනවා දැන් කියලා. ඊට පස්සේ යම් දවසක මෙන්න මේ සය ධාතුව; සය ධාතුවක් ආකාරයට පිරිසිඳ දැක්කා ද එදා සමුදය දුරු වෙනවා. දුක ඇති කරපු හේතුව නැති වෙනවා. දුක පිරිසිඳ දැක්කා නම් දුක ආපු නැත, දුක් වින්ද නැත පිරිසිඳ දැක්කා. දුක හේතු-ප්‍රත්‍යයයි. අනාත්මයි කියලා දැක්කොත්; දුක “මම”, දුක “මගේ”, දුක “මගේ ආත්මයයි” කියලා දැකපු මේ දුර්ගතයෙන් මනස මිදෙයි. සත්ත්ව පුද්ගල සංඥාවෙන් හිත මිදෙයි. ඒකට කියනවා “වේතෝ විමුක්ති” කියලා. සත්ත්ව පුද්ගලභාවය නිසා ආපු ජරා-මරණ සියලු දුකෙන් නිදහස් වෙනවා. ඒ නිසා මෙන්න මේ ආධ්‍යාත්මික, බාහිර, සවිඤ්ඤාණාක වස්තු මෙනෙහි කරන්න. විදුර්ගතා කරන්න, විදුර්ගතා කියන්න; ලෝකයාට පෙනෙන්නේ සත්ත්වයෙක් වගෙයි, ලෝකයා දැනගන්නේ සත්ත්වයෙක් වගෙයි, එහෙම දැනගන්න නැතක ලෝකයාට වඩා විශිෂ්ටව, තික්ෂණව නුවණින් බලනවා. සත්ත්වයෙක් වගේ පෙනුනට සත්ත්වයෙක් වගේ දැනුනට තියෙන්නේ සත්ත්ව පුද්ගල නොවන රූපයක් නේද පැවැත්මක් නේද..? කියලා ඇත්ත ඇති හැටිය පෙන්නවා. ඔන්න ඔය විදිහට පෙන්න එකට කියනවා **සම්මා දිට්ඨිය**. නැත්නම් **සම්මා සංකප්පය** කියලා පෙන්නන්න හිතන එකට. ඕකට කියනවා **විදුර්ගතාව** කියලා. ඇත්ත ඇති හැටිය දකිනවා.

නමුත් මෙහෙම බැලුවට බලන්න බෑ. මොකද..? ඒ සත්ත්ව පුද්ගල ගතිය හිතේ බලවත් වැඩියි. ඒ හින්දා චිත්ත සමටයක් වඩනවා ඔයගොල්ලෝ. බුදු ගුණ, අසුභය, මරණය, මෙමිත්‍රිය, ආනාපාන සති වගේ කමටහනකින් හිත වඩනවා. සමට කමටහනක් වඩනවා. මොකටද සමට කමටහනක් වඩන්නේ..? ඇත්ත ඇති හැටියේ දකින්න උපකාර පිණිස. කොහෙමද; සමටය; මේ ඇත්ත දකින එකට සම්බන්ධ වෙන්නේ, උදව් කරලා තියෙන්නේ මොන විදිහටද..? සමාධිය වඩන්න කලින් ඒකත්

දැනගෙන ඉන්න.

ඔයගොල්ලෝ දන්නවද හිත සමාධි වෙනකොට අපිට ඇත්ත දකින්න උදව් වෙලා තියෙන්නෙ කොහොමද කියලා..? හිත සමාධි වෙන කොට සත්ත්ව පුද්ගලභාවයට තොරතෝංචියක් නැතුව සිහිවිලි පහල වෙන එක අඩු වෙනවා. ඒ විතරක් නෙමෙයි සිහිවෙන අරමුණේ පුද්ගලභාවයට තේරෙන ඝනත්වයත් අඩු කරනවා. සත්ත්ව පුද්ගලභාවයට අරමුණු හුණාක් සිහිවෙනවා නම් සිහිවෙන අරමුණු සත්ත්ව පුද්ගලභාවයේ ඉතාමත් බලවත් වැඩි නම් මම පුද්ගලයෙක් කියලා හිතුවට, පෙනුනට තියෙන්නෙ අනාත්මයි නේද කියලා බලන්න බෑ. පුද්ගලභාවයටම ගහගෙන යනවා. නමුත් ඔයගොල්ලෝ සමථය වඩනවා නම් මේ සමාධියෙන් කරනවා වැඩි දෙකක්. මොකක්ද..? පුද්ගලභාවයට හිතේ කතා කරන පුද්ගලයා එක්ක කතා කරන කම අඩු කරනවා. පුද්ගලභාවයට අරමුණු සිහි කරනවා අඩු කරනවා වගේම දරුවා කියලා සිහි වුනොත්, කෙනෙක් කියලා සිහි වුනොත් සිහි වෙච්චි එකේ බලවත් කම පුද්ගලභාවයත් අඩු කරනවා. ඝනකම අඩු කරනවා. දැන් ඔබට පුළුවන් මම; “දරුවා” කියලා රූපේ දිහා බැලුවට එතන තියෙන්නෙ සය ධාතුවක්. මට කෙනෙක් කියලා පෙනුනට එතන තියෙන්නෙ සය ධාතුවක් නේ. මේ කය “මම” කියලා හිතට හිතුවට තියෙන්නෙ සය ධාතුවක් නේ. හිතට “මම” කියලා හිතුවට කය “මම” නොවන වග පෙන්විය හැකියි දැන්. එහෙම බලන්න උපකාර පිණිස ඔය අර්ථය ඇති වෙන විදිහට සමාධිය වඩන්න; සමථය උදව් කරගන්න.

හිත සංවර කරගන්න, හිත එක්තැන් කරගන්න. පුද්ගලභාවයට උපදින අරමුණු අඩු කරලා උපදින අරමුණේ කෙලෙස් බර අඩු කරන විත්ත සමාධිය ඇති කරගන්න අපහසුයි; කය-වචනය දෙක අසංවර කෙනාට. ඒ නිසා තම තමනට හැකි පමණකින් කායික, වාචසික සංවරයකුත් හදා ගන්නවා. සීලයක පිහිටනවා. සීලයේ පිහිටන්නෙ විත්ත සමථයට උදව්වක් පිණිස. විත්ත සමථය පුද්ගලභාවයට උපදින අරමුණු අඩු කරලා පුද්ගල සංඥාවේ බරත් අඩු කරලා දෙනවා. එහෙම සීලයෙන් හිත වඩලා, සමථ කමටහනකින් හිත ටිකක් සමාධි කරලා, ඔබ මෙනෙහි කරන්න, “මම” කියලා හැඟීමක් තිබුනට “මම” වගේ පෙනුනට මේ කය මෙනෙහි තියෙන්නෙ කන බොන ආහාරයෙන් හැදුන පඬුවි, ආපෝ, තේපෝ, වායෝ කියන සතර මහා ධාතුවෙන්.

මගේ ඇගේ තියෙන්නෙ සතර මහා ධාතූන් නෙමෙයි; හොඳට මතක තියෙන්න ඕනි; මම කියන හැඟීම ගෙවෙන්නයි මෙහෙම බලන්නෙ. තව

සත්ත්වයෝ පුද්ගලයෝ කියලා හිතනට මෙනෙ නියෙන්නෙ සය ධාතුවක්නේ කියලා පෙන්නනවා. සීලය; සමාධියට උපකාරයි. සමාධිය ඇත්ත ඇති හැටිය දකින්න උපකාරයි. මේ ඇත්ත ඇති හැටිය බලන්නෙ මොකටද..? විමුක්තිය සඳහා. ආශ්‍රවයන්ගෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මනස මිදෙන කල්, ඒ කියන්නෙ මේ රූපය සත්ත්වයෙක් කරලා පෙන්නන ගතිය සිතේ ගෙවෙනකල්, මේ කය “මම” කරලා පෙන්නන ගතිය සිතේ ගෙවෙනකල්, වස්තු දකින කොට ඒවායේ වටිනාකම දැනෙනකම හිතේ උපදින ගතිය ගෙවෙනකල්. මේ ස්කන්ධ රිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැකපු දවසට කෙලෙසුන්ගෙන් ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදුනා කියන්නෙ, සය ධාතුවක් දකිනවා කියන්නෙ, පුද්ගලයෙක් කියන අදහස ගෙවිලා. සය ධාතුවක් දකිනවා මිසක “මම” කියන අදහස ගෙවිලා. මගේ කිසිම දෙයක් සතර මහා ධාතුවේ තමන්ම දකින්නෙ නෑ. පඨවිය තමන් කියලා දකින්නෙ නෑ එයා. තමන් එක්ක පඨවිය තියෙනවා කියලා දකින්නෙත් නෑ.

මූලපරියාය සූත්‍රයෙන් පෙන්නන්නෙ ආපෝවේ තමන්ව දකින්නෙ නෑ. තමන් එක්ක ආපෝව තියෙනවා කියලා දකින්නෙත් නෑ. පඨවි ධාතුවේ තමන්ගෙ අම්මා, තාත්තා, දුව, පුතා පඨවි ධාතුවේ දකින්නෙ නෑ. පඨවි ධාතුවේ නැදෑයෝ ඉන්නවා කියලා හිතන්නෙ නෑ. පඨවි ධාතුවේ දෙවියෝ ඉන්නවා, මනුස්සයෝ ඉන්නවා කියලා එයා හිතන්නෙ නෑ. සතර මහා ධාතුව පිරිසිදු දකිනවා හොදට. එදාට මේ හිත කෙලෙසුන්ගෙන් ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදෙනවා. මිදීම මොකටද..? නිවනට. මොකටද..? මේ කෙලෙසුන්ගෙන් ආශ්‍රවයන්ගෙන් හිත මිදුනු ගමන්ම “මම” ලෙඩ වෙන, “මම” මහළු වෙන, මම මරණොට පත්වෙන කෙනෙක්ය කියපු මානසික මට්ටම සම්පූර්ණම බිඳෙනවා. තමන් ලෙඩ වෙන දේ උරුම කරගෙන හිටපු පැවැත්මෙන් මිදෙනවා. මහළු බව උරුම කරගෙන හිටපු පැවැත්මෙන් මිදෙනවා. මරණය ජීවිතය කරගෙන හිටපු පැවැත්මෙන් මිදෙනවා. එදා ඉදන් අපරාමරයි. පරා මරණයකින් එයාව පනවන්න බෑ.

පරා-මරණයකින්; තමාව පනවන්න බැරි තැන; නිෂ්පාදනය කර ගැනීමටයි, සාක්ෂාත් කර ගැනීමටයි මේ කෙලෙසුන්ගෙන්, ආශ්‍රවයන්ගෙන් මනස මුදවගත්තෙ. එහෙම කෙලෙසුන්ගෙන්, ආශ්‍රවයන්ගෙන් මනස මුදවා ගන්නයි මේ ඇත්ත ඇති හැටිය බැලුවෙ. ඇත්ත ඇති හැටිය බලන්න උපකාර පිණිසයි චිත්ත සමථයක් ඇති කරගත්තෙ. චිත්ත සමථයට උපකාර පිණිසයි කය-වචනය දෙක සංවර කරගත්තෙ. සීල, සමාධි, පඤ්ඤා, විමුක්ති කියන මේ ධර්මනා හතර පිළිවෙලින් වැඩුන දවසට විමුක්ති ඥාණ දර්ශනය

පෙර පසු නැතිව උපදිනවා. “බිනා ජාති” මම ඉපදිම නැති වුණා. ඉපදිම නැති කල කෙනෙක්. ඉපදිම නැති කල කෙනෙක් වුනානම් පරා-මරණ නෑනේ. “බිනා ජාති” ඉපදිම නැති වුණා. “ඛනං කරණියං” කලයුත්ත කලා. “වුසිතං බුහ්මවරියං” මම දැන් බුහ්මවරියාවේ හැසිරිලා ඉවරයි. දැන් සමාධිය වඩන්න ඕනි නෑ. දැන් විදුර්ශනා කරන්න ඕනි නෑ. ජීවිතය ස්වභාවයෙන්ම සිල්වත්. හිත ස්වභාවයෙන්ම සමාධිමත්. ඇත්ත දැකීම ස්වභාවයෙන් ම ජීවිතය වෙලා. ඒ හින්දා මේවා කරන්න ඕනි නෑ. ඒක ජීවිතය වෙලා. බුහ්මවරියාවේ හැසිරිලා ඉවරයි. කලයුත්ත කලා. මත්තේ කලයුත්තක් නෑ කියලා දුකෙන් නිදහස් වේවිව තමන්වම දන්නා වූ දක්නා වූ නුවණ ඉපදෙනවා.

ඒ නිසා මෙන්න මේ වගේ දුක දැකලා, දුක ඇතිවීම දැකලා, නැතිවීම දැකලා, නැති කරන මාර්ගය ඉගෙන ගෙන; සතිපට්ඨානය, සීලයක පිහිටලා සමථි කමටහනක් වඩමින්, මේ වගේ විදුර්ශනා කරමින් කෙනෙක් ඉන්නවා නම් මෙන්න මෙයා විතරයි මාරයා විසින් මවලා දාපු බිලිය නොගිලින්නෙ. ඊට මෙහා මේ බිලිය නොගිලින කෙනෙක් මේ තුන් ලෝකෙම නෑ. එව්වර දකෂ්ට, බඩගින්නත් හොදට වැඩිවෙන කොට කන්න කෑමත් ඇස් ඉදිරිපිටට එන කොට නොකන්නෙ කවුද..? ඒ විදිහට හදලා තියෙන්නෙ.

ඒ හින්දා මේ සත්ත්වයින්ගේ, මේ ප්‍රාණීන්ගේ වධය පිණිස පවතින මේ බිලි 060 ඇමණිලා ඔබත් මාත් බොහෝ කාලයක් මේ සසර දිග ගමනක් ආවා. අද කාලය ඇවිල්ලා පින්වතුනි; මාරයා විසින් එලපු, මාරයා විසින් දාපු බිලිය නොගිල බිලියෙන් මිදිලා සුවසේ කැමති තැනකට, තමන්ට අයිති තැනකට, තමන්ට සැප සහිත තැනකට යන්න කාලය ඇවිල්ලා. තමන්ගේ ස්වාධීන බව නැති කරගෙන මාරයාගේ වසඟයට යන පැවැත්මක් වූ බිලිය ගිලලා දුක් විදින මේ ලෝකයක් තුල තමන්ගේ ස්වාධීන පැවැත්ම තබාගෙන මාරයාගේ වසඟයට නොගිහින්න මේ බිලියෙන් මිදිලා මේ ජීවිතයම නිව් සැතපෙන්න ඔබට මේ දේශනාව පාරම්තාවක් වේවා කියලා මම අවසන් කරනවා. හැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි.....!

සාදු...! සාදු...! සාදු...!

ධර්ම දේශනය නිමාවිය.

අද ලෝකය තුළ ගැඹුරු වූ නිර්මල වූ නිවන් මග දේශනා කරන්නන් අතරින් පුරෝගාමී

පුජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුද්ධස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ ගේ දේශනා වලට සවන් දීමට....

www.sudassana.org

ධර්ම දානය පිණිසයි...

Strictly For Free Distribution

පෙරළෙන දෙයක් ඇතුළේ නොපෙරළී ඉන්න පුළුවන්ද..? බැහැ. මහ විශාල කන්දක් උඩ ඉඳල බස් එකක් පෙරළිගෙන එනවා නම් ඒක ඇතුළෙ නම් අපි ඉන්නෙ, පෙරළෙනවා. පෙරළෙන බෝලයක් ඇතුළේ නොපෙරළී ඉන්න බැහැ. ඒ වගේ දුක කියන එක ජීවිතය වෙලා නම් දුක ඇතිවෙන විදියේ දර්ශනයක් නම් අපට තියෙන්නෙ, දැන් දුක අනුවම පෙරළෙන්න වෙලා මිසක්, දුකට උරුමක්කාරයෙක් මිසක්, අපේ ජීවිතය දුකක් මිසක් අපට දුකින් මිදෙන්න බැහැ. අපේ ජීවිතයේ මේ තැන මේ දැක්ම, මෙහෙම වෙලා නම් මේ දුක කියන තැනින් අපට මිදෙන්න බැහැ.

අපි පොළොවෙ හිටගත් විට අපට වටේ සියල්ලම පේනවා. ඒත් හිටගෙන ඉන්න තැන පේන්නෙ නැහැ. ඇයි ඒ..? කකුලට වැහිල. අද අපේ ජීවිතය දුක වෙලා හින්දා අපට දුක පේන්නෙ නැහැ. ඇයි..? වැහිල. ඒ තුළ අපි හිටගෙන ඉන්නෙ. සියල්ල පේනවා. ඒත් දුක අපිට පේන්නෙ නැත්තෙ ඇයි..? අපේ ජීවිතය “දුක” හින්දා, “දුක” කියන ධර්මතාවය ජීවිතය හින්දා.

අපට අපේ ඇස පේනවා ද..? පේන්නෙ නැහැ. බලන්න ඒ ඇසෙන් නිසා ඒ ඇස පේන්නෙ නැහැ. ඒ ඇසට ප්‍රතිපක්ෂ දේ පෙනෙයි. නමුත් ඇස පේන්නේ නැහැ. ඒ වගේ කෙනෙකුගේ ජීවිතය දුක නම් එයාට දුක පේන්නෙ නැහැ. ඔබලාට ටිකක් හරි දුක පේනවා නම් තේරුම් ගන්න, ඔබලා දුකෙන් ටිකක් හරි අයින්නවෙලා. මේ දුක බව පේන්නෙ නැති නම් තේරුම් ගන්න හොඳට දුකේ පය ගහල ඉන්න බව. පෙනුනොත්, තේරුණොත් තමයි අපි අයින්න වෙන්නෙ. මේ ලෝකයා දුකින් අයින්න වෙන්නේ නැත්තෙ ඒකයි.

එහෙනම් එකම එක කරුණක් මතක තබාගන්න. ලෝකය වටිනාකමින් නම් පේන්නෙ ඒ වටිනාකම නැතිවීමෙන් ම, තණ්හාව නැතිවීමෙන් ම දුක නැතිවෙනවා මිසක් වෙන නැතිවෙන්න ක්‍රමයක් නැහැ.

පූජ්‍ය චන්දිකානන්ද හිමියන් විසින් රචනා කළ “දර්ශන” නමැති පොතක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.